

Szentje és atya Kegyes Iskoláknak,
Nagyra törekvő nemes ifúságnak
Hitre, tudásra, szép életre, jóra
Példaadója!

Zsenge korodtól hallottad a Hangot:
A hivatását, mely szívedben zsongott
S mentél utána egy életen végig,
Róma szívéig.

Hittel utána Isten hívásának
Mentél szívéig szegény ifúságnak.
Szent nyomaidban vívja nemes harcát
Ifjú magyarság.

Híven a széphez, az igazhoz, jóhoz
Állhatatosan az Isteni Szóhoz
Menni előre, hogy az Úrhoz érjünk:
Légy a vezérünk.

(*Sík Sándor: Himnusz Kalazanci Szent Józsefhez*)



KALAZANCI SZENT JÓZSEF (1557-1648)

BULÁNYI GYÖRGY

A HETVENSZER HÉTSZER NEVETSÉGESEN KICSI SZÁM

Beülünk az autónkba, s kilyukad az ózonpajzs.
Az Antarktisz el kezd olvadni, megemelkedik a tengerszint, s a tengerparti kultúrák víz alá kerülnek. Nem vagyok ökológus, de a mese végét már mindnyájan ismerjük: a Föld már csak patkányoknak lesz képes ott-hont nyújtani. Egyébként pedig én is úgy érkeztem ide, hogy Iván értem jött az autójával, s valaki haza is viszd majd az autójával. Iam proximus ardet Ucalegon – meséli Aeneas Didó királynőnek. A torkunkig ér a pokolma-



XXI. évfolyam 10. szám 2014. október

A Koinónia régebbi számai elérhetők:
www.faragoferenc.webnode.hu

Bulányi Gy. Hetvenszer hétszer...	2659
Sarló Cs. Válogatás...	2661
Habosl L. Versek	2662
Dryp Miről mi jut az eszembe	2662
Klaus Mertes Aminek az Egyházban...	2664
Bokortörténelem	2669
Gondolatok jegyeseknek...	2672
Korponai E. Mindennapi kenyerünket	2675
Könyvajánló	2677
Holczer J. Egy kezdő pedagógus imája	2678
Pálfay E. Becsüljük meg a tanárokat	2678
Wass A. Mese az erdőről	2680
Olvasói levél	2682

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség; koinonia.tarsak@gmail.com

rás. Ki követi el ezt a disznóságot? Én is, te is, ő is. Ki bocsát meg itt kinek? Én neked, te nekem. Tegnap is, ma is, holnap is. A hetvenszer hét nevetségesen kicsi szám. De ez a megbocsátás mit sem változtat a következményen: azon, hogy belepusztulunk a fentiekbe.

A megbocsátás ellen beszélek? Dehogy is! A bűnbánat hiánya ellen beszélek. Nem. Inkább üvöltök, de egy piarista tanárhoz illő kikupáltsággal. Arról értekezem tudományos precizitással, hogy én sem bánom a bűneim, te sem bánod a bűneid, s hogy bűnbánat nélkül a megbocsátás teljesen hiábavaló szórakozás. Nem változik meg tőle semmi: te tiporsz, én megbocsátom, s te tiporsz tovább; én tiprok, te megbocsátasz, s én tiprok tovább. Beülök az autódba és te megbocsátod, s ugyanúgy lyukasztjuk vele az ózonpajzsot, mintha nem bocsátod meg. Olyan hangot ütök meg ezzel. mint a varjúkáróság, s a varjúkáróság kezdetben kicsit idegesít, de

majd megszokjuk. Olyannyira, hogy többé meg se halljuk a káromást, vagy csak a fülünkkel halljuk meg, de a lelkünkkel, azaz értelmünkkel, akaratunkkal, szívünkkel már nem.

Ha az ember sokáig hallgat egy olyan szöveget, amely idegesíti, akkor kikapcsolja a tévét, a rádiót, illetve elmegy egy olyan szentmisére, amelyiken nem idegesítik, ahol más éneket fújnak. Milyet? Ilyet:

Testvéreim, az Isten jósága és irgalma végtelen. Kifürkészhetetlen bölcsességével ő már tudja mai és holnapi gondjainknak a megoldását. Nekünk, embereknek, összesen annyi a dolgunk, hogy engeszteljük a Szűzanyát: kérje meg szentséges Fiát, hogy eszközölje ki számunkra a könyörületet a mennyei Atyjánál, akinek hatalma van elfordítani kegyelmével a fejünk felől a veszedelmet. Tiszteletre méltó papbácsik hisznek az ilyen szövegek hatékonyságában, s a hívek százezrei hallgatják vasárnaponként boldogan e megnyugtató szöveget, s véletlenül sem mondják, és nem is gondolják a szentségtörő szöveget: Tessék már abbagyni ezt a süket dumát!

Mért nem mondják, mért nem gondolják? Mert ez a szöveg legitimálja, sőt szakralizálja, hogy nyugodtan beülhetünk továbbra is autóinkba. Ezek után megkérdezhetem, hogy mi a jövője az itt folyó hangmegütésnek és egész jelen gyülekezetünknek. Nem sok, mert 84 év – az csak 84 év, s ebben a korban a szövegelést nagyjából már be szokták fejezni. S a beszélő kiesésével (halálával) elintéződik az ilyesfajta szövegek jövőjének a kérdése is. De ha Uram bocsá' még tart vagy öt évig a beszélő jelenlegi egészségi és mentális állapota, akkor ki vagyunk téve annak a veszedelemnek, hogy összedőlünk, mint a kártyavár. Miért? Mert nem lehet éveken keresztül szórakoztatni valakit azzal, hogy mindannyian reménytelen esetek vagyunk. Hiszen azok vagyunk, mert jól tudjuk, hogy csak az a megoldás, amiről biztosan tudjuk, hogy *nem akarjuk, nem csináljuk, nem vállaljuk*.

Mi az, amit nem akarunk, nem teszünk és nem vállalunk? Amit Jézus mutatott nekünk. Mit mutatott? *Kivonult a termelésből* már akkor, amikor a termelés még nem támadta meg a biológiai életet, de megtámadta az örök életet. Mivel? Azzal, hogy lehetővé teszi a Mammon imádását, a többet birtokolni akarást, az egy dénár elutasítását s a reciprocitás, a kölcsönösség nemvállalását – azt, hogy ahogy magamnak kívánom, úgy teszek veled is. Kivonulni a termelésből?! Hát akkor hogyan tartjuk fenn az életünket? A legkevesebb boltban árulják azokat a termékeket, amelyek az élet fenntartására szolgálnak. A legtöbb boltban olyan termékeket árulnak, amelyek biológiai és örök életünk elpusztítását szolgálják. Az autószalokok, az autó-cikkek, az autósztrádák biztosan pusztítanak, nemcsak a hadiipar. Útépítési és hadiipari mellett még nagyon sok boltot találunk, melyben nem a mindennapi kenyerünket kínáljuk, mely az élet fenntartását szolgálja, hanem olyan cikket, amelyek pusztítják biológiai illetve örök életünket.

Kevés boltban árulják azt, ami az élethez s az örökélethez elengedhetetlenül szükséges.

Hova vonult ki Jézus? Elhagyta a fizetőképes kereslet világát. Azokat az embereket kereste meg, akiknek csak nyomorúságuk volt, de pénzük nem volt. Gyógyította Istentől kapott képességeivel a betegeket, akik ennek fejében megosztották vele amijük volt, mert *méltó a munkás a maga – élelmére*. Jó időben a Getszemánihoz hasonló szálláshelyeken aludt, de azért nem volt élete nagyon kibírhatatlan: az életüket vele megosztó Tizenkettő azt vallotta az utolsó vacsorán, hogy *nem volt soha semmiben sem hiányuk*.

Hogyan lehet Jézust követnünk? Úgy, hogy követjük. Kivonulunk legalább a károkat okozó termelésből. Nem termelünk autót, fegyvert. Csak olyant termelünk, ami nem hagy maga után szemetet: búzát, kukoricát, gyümölcsöt, szőlőt, juhot, disznót, marhát, csirkét, kacsát, libát, halat – ami kell az élet fenntartásához. De a fejletlenek mondott társadalmakban ilyesmire nem költjük csak pénzünk tíz százalékát. A többi olyasmikre költjük, ami életet pusztít közvetlenül (fegyver, drog), vagy közvetve azáltal, hogy szemetet termel (autó, csomagolás-technika). De a mai termelési rendszerben ez a tíz százalék elhanyagolható.

Kövessük Jézust, aki akkor kiállt a termelésből, amikor a termelésnek majd az egésze még az élet fenntartását szolgálta. Nem termelt, hanem a hátrányos helyzetben levőkön segített. Nincs nyoma annak, hogy megtanult görögül, meg annak sincs, hogy írt volna. Öngyilkos társadalmi rendünk két alapkövetelménye: megtanulni angolul s a számítógépet használni tudni. Kézrátétellel gyógyítani s mondani, hogy elkövetkezik a szeretet civilizációja, azaz az Isten országa – mind a kettőt lehet csinálni anyanyelvünkön, írás és drótposta nélkül.



Eddig elé a történelemben a jézuskövetőket az jellemezte, hogy megkeresték, *mire van nem fizetőképes kereslet*. Szent Kamil, Kalazanti Szent József, Don Bosco meg az albán Teréz anya nevei jutnak eszembe. A szegények számára nincs kórház, nincs iskola, nincs diákszallás – ez a történelmi tapasztalat. No meg az, hogy nagyjából az utolsó száz évben fokozatosan állami-

lag megoldandó feladattá válik e keresletek-igények kielégítése. Mennyire oldja meg az állam ezt a feladatot, mutatja, hogy azért Bőjte Csabának is jut még valamennyi feladat még e területen. A jézuskövető emberek azt gondolom, ma is megtalálják ezeket a fizetni nem képes keresleteket – ha van reá állami támogatás, ha nincs. Azok, akik fölött már elszálltak az évek és nem tudnak ilyesmit vállalni, az az értékes feladat jut osztályrészül, hogy az ilyen Bőjte Csaba féle jézuskövetőket segítik anyagilag. De aki még fiatal és még tud váltani, annak nagyon meg kell gondolni, hogy szemétermelésre specializálja-e magát, vagy valami olyan feladatra, amely harmóniában van az élet fenntartásával, s amelynek végzése során még azt is el lehet mondani, hogy közel van az Isten országa – anélkül, hogy hazudnánk.

Persze lehet ezzel vitázni. De Istennel nem lehet. A lelkiismeretünkkel sem lehet. A termelési rend irgalmatlan. Vagy elpusztítlak, vagy elpusztítasz. Inkább te pusztulj! Nagyon féltem a Bokrot azoktól, akiknek az Istene csak bárgyún megbocsátani tud, akármit is csinálunk. Ez a felfogás idegen mind a négy evangélista Jézus-képétől. Mátéétől is: *megharagudva átadta a nem-irgalmazót a kinzóknak. Mennyei Atyám is így fog tenni veletek...* (Mt, 19,34-35) Van olyan menő teológiai irodalom, amely véletlenül se idéz Jézus ajkáról ilyen mondatokat. Fél ez az irodalom, hogy nem tudja fenntartani az Isten szeretet-arcképét. Pedig aki szeret, annál soha sem megy babra a játék. Aki szeretetre van teremtve, belepusztul, ha nem szeret. **Ez a tapasztalat, s a tapasztalat az Isten ítélete.**

Egyszerűbb ateistának lenni, aki azt gondolja, hogy harapásra lettünk teremtve. És egyszerűbb jámbor kereszténynek lenni, aki bizakodik Isten kifürkészhetetlen akaratának teljesedésében, s abban, hogy az mindent megold közreműködésünk nélkül is. S jóval nehezebb Jézus tanítványának lenni, és követni őt. Abban, amit csinált. S úgy, ahogyan csinálta. Hátha valóban Isten fia volt!? S ha az volt, akkor tudta, hogy Merre Menjek!?

+++++

KALAZANCI SZENT JÓZSEF ARANYMONDÁSAIBÓL

Nem szegény az, aki nem érzi a szegénység kellemetlenségeit.

A hanyag szerzetes az ördögnek öröme.
A buzgó szerzetes a sátánnak ostora.

A haragvó szerzetes az egész poklot felébresztő villám.
A szelíd szerzetes állásának dísze, szerzetének ékesége.

Hogy lehetsz a világ világossága, ha még magadnak sem világítasz?

Semmit sem adtál Krisztusnak, ha egész szívedet nem adtad az Úrnak.

SARLÓ CSABA

VÁLOGATÁS GYURKA BÁCSI NAPLÓJÁBÓL

Városmajor, 2005. január 2.

Amíg az ember él, mindig újat mesél. Új évhez nem is illik a régi. Mondom is az újat. Él még egy nép. Nem sokáig. Elhal, ha nem teszünk érte valamit. Veszélyeztetett faj. Ha állat vagy növény volna, már szólna róla rádió, újság, tévé. De hát nem növény, nem állat, csak ember. Tőlünk ezer kilométerrel keletre. Egyetlen egy ilyen népről tudok csak a nagyvilágban. Iskolája is van. Temploma is. Római katolikus is. Szapora is, mégis meg vannak számlálva napjai. Mért? Mert hiába él falvaiban akár 99 %-os többségben is, nem anyanyelvén tanítják, hanem a többségi nemzet nyelvén. S templomaikban az imádság, az ének, a szentmise nem szólhat anyanyelvükön. Miért? Mert gyermekeik hiába mennek el papnak, a szemináriumba kerülnek, s hat év alatt megtanulják ott, hogy nyelvük a Sátán nyelve, amelyen nem szabad beszélni, imádkozni. Ha ezt megtanulja, pappá szentelik. Ha nem tanulja, nem szentelik pappá. Ha megtanulja, visszamehet falujába, s immár nem szól többé apja-anya s testvérei nyelvén, mert tudja, hogy az édes anyanyelve a Sátán nyelve. S mindezekről tud Ratzinger, Sodano és Wojtila is. Tudja és áldását adja erre a szemináriumra. Azért adja, mert az oltár szövetségben akar lenni a trónnal. Mindig és akármilyen áron. Egy nép halála árán is.

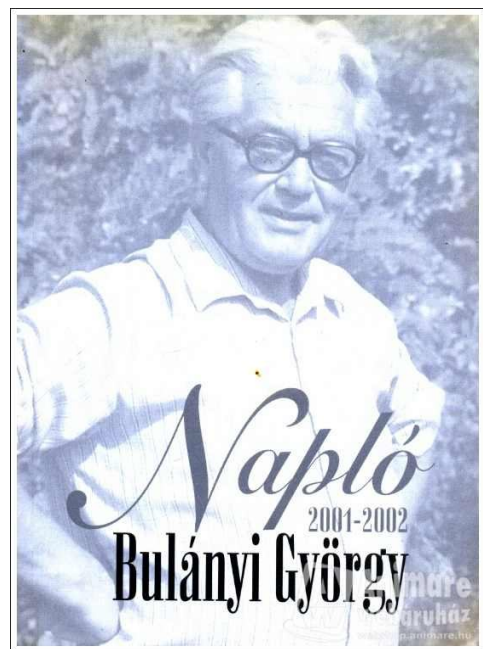
A tartományt a középkorban még a magyar király uralta. A 16. században a tartomány lakosságának egy harmadát még a magyar nép adta. Mára már csak tíz százalékát adja, s e tízből is mára már nyolc-kilenc elfelejtette apja-anya nyelvét, csak egy-két százalék beszél még. Egy nemzedéken belül ez az egy-kettő is elfelejti majd - a Sátán nyelvét. S akkor kihal egy faj. S a szívem azt mondja, hogy nem szabad engedni a halálnak. Azt, hogy meg kell menteni. S van is, aki tudja, hogyan lehet. Kell egy értelmiséget nevelő anyanyelvi középiskola. Bőjte Csaba és Hegyeli Attila tudja is már, hol kell épülnie, s azt is tudja, hogy kell hozzá egy fél millió Euro. A szívem azt mondja, hogy ennek öt százalékát magam is össze kaparom. S a szívem azt is mondja, hogy meg kell kérdeznem testvéreimet, hogy a Bokor érdekelt akar-e lenni e megmentésben? Hogy a szűkös kenyérnél nagyobb ínség-e apám-anyám nyelvének elvesztése?

Tizenöt éve nem tudunk létrehozni valami múltunkhoz méltó művet. Nem ez lehetne az a méltó? A szívem azt súgja, hogy igen. S ha a Bokor is igent mondana rá, akkor összekölnénk hazai és külföldi barátainktól a többi, ami még hiányoznék a fél millióból. Tele vagyok jó reménységgel. Csire Ferink üzeni Déváról: *A Szent Ferenc Alapítvány gondozásában lévő dévai, szalontai, szárhegyi, szováti, torockói, zombolyai, szásvárosi, kolozsvári gyermekek igent mondtak az Erdély határain kívül, Moldvában élő csángó gyerekekre.* Most csak az kell, hogy a Bokor szíve egy ütemre verjen, s ha ezt megérem, akkor térhetek őseim porához, s mondhatom

Vörösmartyval: *Köszönöm élet áldomásodat. Ez jó mulatság férfi munka volt. Amen.*

Városmajor, 2005. január 9.

S befejezésül az utolsó napok csángó levelezéséből is közlök valamit, hogy tájékozottak legyetek. Hegyeli Attila, a csángó oktatási program vezetőjének leveléből: Kedves Gyurka bácsi! Csaba testvér biztatására írok... Egy falu éves költsége átlagosan 2 millió forintba kerül, azaz havi 90.000 Ft-ba. Most tervezünk januártól egy újabb falut bevonni ebbe a rendszerbe, valószínűleg Lujzikalagor lesz az: két tanárt fogunk alkalmazni, egy fiatal párról van szó (mindketten pedagógusok, magyar szakos tanárok). Az volna jó, ha valakivel társulva ezt a falut „örökbe fogadná” magyartanítás szempontjából. A most induló pedagógusokkal szívesen összehoznám ismerkedés céljából. Sőt, a legjobb egy személyes látogatás volna. Kedves Attila! Nagyon várom az összehozást a pedagógusokkal, még inkább a személyes látogatást. Vállalom amit kell...



Városmajor, 2005. január 10.

Mi tehát a helyzet? Elveszi az Isten báránya a bűneinket vagy nem veszi el? Úgy gondolom, hogy a jézusi tanítás arról beszél, hogy nincs Isten és nincs egyház,

és nincs ember, aki képes elvenni valaki másnak a bűnét. A bűn az én magatartásom, s Isten vállalta azt a lehetőséget, hogy bünt kövessék el. De ettől nem omlik össze a világmindenség. Mert Isten éppen erre a bünt elkövetni tudó képességünkre építette rá a maga nagyszerű tervét, az Isten Országának a megvalósulhatását. Hogyan kell ezt érteni? Hát úgy, hogy Isten teremtményeiből, az emberekből is, csak az tud bünt elkövetni, aki tudja az ellenkezőjét is tenni. Tudja azt is, hogy nem követ el bünt. A Gellért-hegy tud bünt elkövetni? A muskátli tud? A katicabogár tud? Egyikük se tud. Mondhatom, hogy bizony az ember méltósága, hogy tud bünt elkövetni, és tud el nem követni is. Az ember méltósága az, hogy tud szeretni is.

És mi veheti el az embertől a bünt, amely akadályozza Isten tervének megvalósulását? Azt, hogy az Isten Országává válják ez a Földgolyó? Ami elveheti az nem mi, hanem ki. Valaki, akinek a nevét megtaláljuk a

személyi igazolványunkban. Csak is mi magunk. Marha kényelmes volna, ha Isten elvehetné tőlem a bünt. Ha papjai csinálhatnának valami csiribú-csiribát, s volt bűnöm, nincsen bűnöm. Nincs ilyen csiribú-csiribá. És ha meggyónom a vétkeimet, ha elmondom a papomnak? Az sem veszi el tőlem a bünt. A pap feloldozása csak annyit jelent, hogy az Isten szeret engem mindenképpen, de örök sorsom a kezemben marad. A házasságtörés az már a bűnök vastagjának számít, s Jézus a házasságtörő asszonyt ezzel bocsátja el: *Én sem ítélek el, de most már ne törj többet házasságot.*

HABOS LÁSZLÓ

ISTEN KÖPENYE

A szent köpeny
akkor betakar,
mint vétkest a fügefalevél,

Ha mindenem, amit csak kaptam
másoknak szétosztva odaadtam,
s ha elvették gonosz útonállók,
ami valahogy mégis megmaradt.

Akkor talán
Isten köpenye
csendben rámterül és betakar.

ŐSZ VAN...

Ősz van és csend,
s szeretem az őszi csendet,
ahogy észrevétlen átölel,
és nem enged bánatosan sírni,
se jókedvvel hangosan nevetni.
Csak figyelni enged, és látni.
S látom, ahogy nesztelen földet ér
a vöröses, majd röviddel később
a rozsdásbarna, és vele a sárga falevél.
S lábam mellett hangyák szorgoskodnak
a rothadó alma körül az elszáradt fűben,
S egy eltévedt sárgarigó röppent,
és nekem dalol a kopasz almafa ágáról.
S a frissen darált szőlőlé illata száll
a késői szüretelők távoli kertjéből.
S a felhőtlen ég némán hozzám szól,
és mutatja, hogy merre kell mennem.
S röpke életemnek huncut percei
észrevétlen elszőknek az őszi csendben.

DRYP

MIRŐL MI JUT AZ ESZEMBE AZ ŐSZ KÜSZÖBÉN

Augusztus huszadikával vége a nyárnak – mondogatják a tapasztalt nyaralók és valóban, idén is szemerkélő esőre virradt nemzeti ünnepünk. A nyár azonban szakított a hagyománnyal és meteorológiai rekordokat döntött, meleg és hideg hőmérsékleteket, valamint az egyszerre lehullott csapadék összegek mennyiségét mérve. Mindezt ezen az alig több mint 93 000 négyzetkilométeren, szétszórta foltokban, szeszélyes szélsőségekkel. Okozott is számos meglepetést a növényvédős szakmának. Ezekből válogattam néhányat.

Riadalmat okozott a szőlő aranyszínű sárgaságát okozó fitoplazma, amelynek az amerikai szőlő kabóca a terjesztője. Hazánk dél-nyugati részén bukkant föl, ahonnan néhány északi megye kivételével már szinte az egész országban elterjedt. A helyzetet súlyosbítja, hogy a betegség ellen jelenleg nem áll rendelkezésre hatékony növényvédő szer, csak a fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca irtására van lehetőség. A tapasztalatok szerint erre a legalkalmasabb időszak, amikor a lárvák elérték a harmadik, negyedik fejlődési fokozatot, ami általában közvetlenül a szőlő virágzása utáni időszakra esik.



amerikai szőlőkabóca

Hasonlóan az ország zalai, somogyi térségében jelent meg először a dióburok fűrőlégy. Tekintettel arra, hogy a kártevő általában a fák felső részén fordul elő – erről tanúskodnak a befogásukra kihelyezett csapdák – meglehetősen nehézkes permetezéssel a védekezés ellene. Kártételéről szemléletes képet ad dr. Voigt Erzsébet felvétele. A dió így piacképtelenné, eladhatatlanná válik.



dióburok fűrőlégy kárképe

A másik új kártevő hazánkban a selyemfényű puszpángmoly szintén a nyugati térfélen jelent meg, csak éppen az északi részen, Sopron környékén találtak rá először. Ennek a kártevőnek három nemzedéke képes tarra rágni a díszsövényeket. Terjedésében valószínűleg nagy szerepe lehetett a konténeres Buxus fajoknak is, mert ezek a növények jelentik kedvelt táplálékát, veszélyeztetve a parkok, kertek dísznövényeit.



selyemfényű puszpángmoly hernyói

Kis odafigyeléssel viszonylag könnyű védekezni ellene, hernyói piretroidokkal is eredményesen irtathatók.

Az invazív – betelepülő – növények sorát idén a kaukázusi medvetalp szaporította. Ez a veszélyes gyom viszont a keleti országrészen jelent meg Kárpátalja irányából. Valamikor dísznövényként is nevelték botanikus kertekben, ahonnan kivadulva elsősorban vizes élőhelyeken telepedett meg.



Miért is veszélyes gyom a kaukázusi medvetalp? Mert nagy mennyiségben tartalmaz furanokumarinokat, amely vegyületek már a növény megérintése esetén is égési tünetekkel járó sérülést okozhatnak. Szembe kerülve átmeneti, vagy akár végleges vakságot okozhat. „A furokumarin megtalálható valamennyi citrusfélében, az ezekből készült bergamott olajban, a kert rutafüben, a nagyzezerjőfüben, sőt a zöldségnövény zellerben, petrezselyemben és pasztinákban is, ezek azonban nem okoznak mérgező tüneteket.” - olvasom a mindent tudó világhálón. Ezt a tájékoztatót azonban valószínűleg nem olvasták a cibakházi határban növekedő petrezselyem növények, ugyanis az ápolásukat végző munkások egy

részét bizony égési sérülésekkel kellett kórházba szállítani. Nyomozásba fogott még a rendőrség is, de biológusok, orvos és gyógyszerész szakértők sem találtak meggyőzőbb bizonyítékot az okokra, mint a hőségnapokat. Ilyen napok viszont a korábbi években is gyakran előfordultak tünetek nélkül, hacsaknem akkoriban hosszúnadrágban kapálták a petrezselymet.

A másik várható meglepetést a pockok okozták. Az enyhe tél után ugyan lehetett számítani a pockok invázióra, mégis készületlenül érte a termelőket, váratlannak tűnt, hogy ezek a rágcsálók mintegy fél millió tonna gabonával rövidítették meg a betakarított termést, ráadásul éppen a legjobb búzatermő békési termőterületen.

A pockokra terelődött a gyanú a szolnoki kórházba került betegek miatt is. Mindegyikük leptospirosis fertőzést kapott, közismertebb nevén nádvágó betegséget, amit a kukoricaföldeken címezést végző dolgozók kaptak meg. A felázott talajon ugyanis mezítláb dolgoztak és ha megvágták a lábukat, könnyen megfertőződhetek a mezei pockok vizelete, ürüléke által terjesztett kórokozóval. A gumicsizma ugyan védelmet nyújthatott volna, ha egyáltalán a ragadós, marasztaló sárban képesek lettek volna hordani. És ehhez még műholdas csúcstechnikára sincs szükség.

KLAUS MERTES SJ

AMINEK AZ EGYHÁZBAN MEG KELL VÁLTOZNI

Megrendült az bizalom az egyházban – kettős értelemben is: az egyház iránt és az egyházon belül. Jelenlegi helyzetében a katolikus egyház a bizalomparadoxon kihívása előtt áll. E paradoxon abból adódik, hogy a bizalom nem szerezhető vissza, ha minden áron vissza akarjuk szerezni. A bizalom csak úgy szerezhető vissza, ha többet akarunk, mint csupán a bizalom visszaszerzését.

A „vissza-” igekötő már önmagában is félrevezető. Ha oda a bizalom, nincs „vissza”-út. A bizalomvesztés fájdmához hozzátartozik, hogy a veszteség visszafordíthatatlan. A megrendülést legelőször is teljes valójában be kell vallani és el kell fogadni. Már a régiek is tudták: „amit nem fogadtunk el, az nincs megváltva”.

A bizalomvesztés a katolikus egyház egészére vonatkozik, legbelsőbb köreit is beleértve. A Limburgban Franz-Peter Tebartz-van Elst püspök személye körül kialakult válság[1] kapcsán Johannes zu



Eltz frankfurti esperes egyházon belüli „magolvasásról” beszélt. A szexuális visszaélések is olyan rendszerszintű problémákra világítottak rá, amelyek nemcsak az egyház peremvidékén rendítették meg a bizalmat, hanem szilárd magjában is. A római Kúria hitelessége drámai mértékben megfogyatkozott: a hosszú éveken át uralkodó tekintélyelvű vezetési stílus, az elhibázott döntéseken alapuló püspökkinevezések, a „Vatileaks” és egyéb botrányok hívók széles rétegeit háborították fel.

Ha pedig ezt ki is mondják, nemcsak „egyházkritikát” művelnek a szó talkshow-értelmében. Hanem gyászolnak, szolidaritásból aggódnak az egyházért, amelynek sem a formája, sem a sorsa nem közömbös számukra. S nemcsak a katolikus egyházért aggódnak, a szó elhatároló értelmében, hanem az egész kereszténység jövőjéért. Hiszen már régóta az ökumené csónakjában evezünk.

A bizalomparadoxont másképpen is megfogalmazhatjuk: a bizalmi válság sem szavatolja, hogy az önmaga körül forgó katolikus egyház kiszabadul nárcizmusából, amelyet Bergoglio bíboros említett 2013 márciusában a konklávéban, mielőtt pápává választották volna. Magát a bizalmi válságról való beszédet is beszipantja a nárcizmus örvénye – tehetetlenül forog körbe-körbe a bizalomvesztést sirató panasz, a taktikai beismerések és a ráncfelvarrások megannyi gesztusa, a cinizmus vagy a szektás önsajnálát: „áldozatok vagyunk”.

Mindez azonban nem vezet sehová, csupán növeli a bajt. A nárcisztikus körtánc nagy hatalom. Nem könnyű kiszabadulni belőle.

A megtérésnek mindig politikai jelentősége is van.

A római egyház tagjai nem elégedhetnek meg annak hangoztatásával, hogy a nárcizmus problémája csak másokra vonatkozik. Mindenkit érintő kérdés, hogy mi a saját szerepe az egyház önközpontú működésében. A rendszerszintű nárcizmusból való kiutak keresése tehát közös feladat, még ha kivált sürgetőnek érezhetik is azok, akik hivatalt töltenek be – hiszen ők látható módon képviselik az egész egyházat. Ezért az ekkleziológiai nárcizmusból kivezető első lépést egyes szám első személyben kell megtennünk.

Ebben az összefüggésben kiemelkedő jelentősége van annak, hogy Ferenc pápa a következő mondattal kezdi a jezsuita Antonio Spadarónak 2013 szeptemberében adott interjúját: „Bűnös vagyok”. S nem elégszik meg a pusztá formulával, hanem a tárgyra tér, például amikor saját korábbi autoriter vezetési stílusára utalva kijelenti, hogy önmagának és másoknak is ártott. Nyilvánvaló, hogy Bergoglio életrajzában megtérésről is szó van.

Ez hasonlóná teszi számos egyházreformer életrajzához. Többségük hagyományosan vallásos környezetből származott: „jó keresztények” oltalmában éltek mindaddig, amíg egy esemény ki nem vetette őket a megszokott rendből. Assisi Szent Ferenc egy leprással találkozik, s hirtelen másként látja kereszténységét, amelyet addig egy kereskedőcsaládban gyakorolt. Loyolai Szent Ignác a betegágyán fedezi fel belső késztetéseit és azok

jelentőségét – s változik katonából zarándokká. Avilai Szent Teréz a depresszió sötétségében felfedezi a szemlélődő imádságot, s az apácakolostor lakójából szenvedélyes istenkereső lesz, aki maga mögött hagyja a nők számára előírt társadalmi és egyházi szerepmintákat. Friedrich Spee meghallgatja a boszorkányság miatt máglyahalálra ítélt nők gyónását, s zavarba ejtő gondolata támad: nem azért vannak boszorkánypercek, mert boszorkányok vannak, hanem azért vannak boszorkányok, mert boszorkánypercek vannak.

A felsorolt megtérések ugyanakkor, bármennyire személyesek is első látásra, nem csupán magánjellegű tapasztalatok. Ellenkezőleg, szorosan összefüggenek a forrásvidékükről – társadalmi és egyházi környezetükről – szerzett ismeretekkel. Utóbbi azért is „politikai” jelentőséggel ruházta fel a megtéréseket, mert a saját környezethez való odatartozást a megtérés sem érvénytelenítheti máról holnapra. Ez a felismerés, bármennyire fájdalmas is, egyúttal az új keletű konvertita-nárcizmus legjobb ellenszere, de ennél is több: olyan látomást szül, amely az egyház és a társadalom megújítására, azaz messze nem csak egyéni megtérésre ösztönöz.

Ma hol történnek ilyen megtérések? Amikor menekültek kopogtatnak be hozzám, saját ajtóm előtt ismerem rá Európa védelmet nyújtó erődítményére. Amikor olyan gyermekek és fiatalok ülnek szobámban, akiket in vitro – vagyis lombikban – nemzettek, már nem beszélhetek úgy erről a kérdésről, mint egykor erkölcszociológiai tárgyú szemináriumi dolgozatomban. Amikor szülők azzal a problémával küszködnek, hogy fiuk vagy lányuk azonos nemű partnerrel él együtt, a katolikus katekizmust fellapozva saját beszédképtelenségemet látom viszont. Patriarchális klánokban élő nők sorsával szembe-sülve ráébredek, hogy papként magam is egy férfiszövetség jellegű struktúrában élek. Amikor szektás keresztény mozgalmak kiugrott tagjai tekintélyközpontú lelki vezetésről számolnak be, saját magamban és az összegyűlésben is felismerem a hajlandóságot a személyi kultuszra és az alattvalói magatartásra olyan autoriter személyiségekkel szemben, akik Isten nevében szólalnak meg és várják el az engedelmességet. Amikor olyan püspökökről hallok, akik szerint egy sokgyermekes katolikus család három muszlim családdal ér fel, a sajáttól való elidegenedettség szorongásos lelkiállapotát fedezem fel önmagamban és az egyházban.

Az utóbbi években efféle tapasztalatok hívtak létre újabb, régi és új témákat felvető reformcsoportokat a katolikus egyházban. Ezek a csoportok nagyfokú spirituális legitimitációval rendelkeznek, különösen ha keresztülmentek a megtérés folyamatán és megmaradtak az egyházban.

A klérushierarchia fülsiketítő hallgatása

Egy barátnőmtől hallottam az alábbi történetet: „A kölni dómban látható híres Lochner-oltárképen a három király a gyermek Jézus előtt térdel. Micsoda üzenet! A világ leghatalmasabbjai megalázkodnak egy gyermek előtt. Akkoriban – 2012-ben – három Sternsinger [a

betlehemezéshez hasonló német népszokásban a Háromkirályokat alakító három gyermek] Rómában a pápa elé »járulhatott«. Az eseményt nagy hírverés kísérte. És mit látunk a tévében? Egy öregember előtt gyerekek térdelnek. Mintha történt volna egy s más az ikonográfánkban. Később egy, a pedofília megelőzésével foglalkozó szeminárium résztvevőjeként szóba hozom ezt a különbséget és megemlítem, hogy a katolikus egyházban érdemes volna egyszer azon is elgondolkoznunk, hogyan jelenik meg képeinken a hatalom. Nagy felzúdulás: ezt most minek, mi köze a szexuális visszaéléshez... Aztán a jellemző katolikus reakció: ugyanaz a vezető klerikus, aki az ülésteremben még rendre utasított, a szünetben azzal jött oda hozzám, hogy igazam volt. Kínos is lenne, ha a dómban mindig hajlonganiuk és térdepelniük kellené a püspök előtt...”

A hatalommal való visszaélés gyakran együtt jár a hatalom színrevitelével. A szexualizált erőszak feltárása után sok katolikus keresztény fokozott érzékenységgel figyel erre. A szexualizált erőszak kérdésén túlmenően is, hiszen a bizalommal és a hatalommal való visszaélésnek ez „csak” az egyik – igaz, kivált riasztó – esete. A hatalommal való visszaélések és a hatalom reprezentációi töretlenül folytatódnak az egyházi élet számos területén – sokszor mit sem törődve azzal, hogy a jelenlegi pápa más irányba próbálja terelni a dolgokat.

Mindez példaszerűen egyértelművé vált a Vatikán legfelsőbb köreit is megmozgató limburgi válság kapcsán. Egy püspök felfüggesztése itt sem oldott meg és továbbra sem old meg semmit, ha az egyház valóban szembe akar nézni a folyamatban rejlő kihívással. Az ügy színrevitelének módozatai egy csomó tünettel szolgálnak arra nézve, hogy hol kell elkezdenünk az egyházi hatalom és az egyházi hivatal túlméretezett hatalmának lebontását.

A lelki hatalommal való visszaélés más összefüggésben is töretlenül folytatódik. Autoriter egyházi csoportok kilépett tagjai és áldozatai beszámoltak tapasztalataikról, és tanúságuk időközben a szekuláris nyilvánosság ingerküszöbét is átlépte. Ugyanakkor ijesztő a kilépők félelme attól, hogy felismerik őket – homlokukon ott az árulók bélyege. Az áldozatok beszámolóit a hierarchia részéről fülsiketítő hallgatás fogadja. Ez a mechanizmus igencsak ismerős, a szexuális visszaélések feldolgozása közben is találkozhattunk vele.

Nyitva áll az út, hogy magunk mögött hagyjuk a hatalmi csapdát. Az egyháznak saját magára is alkalmaznia kellene a szubszidiaritás elvét (ami alsóbb szinten önállóan megtehető, arra meg is kellene adni a lehetőséget). Hogy mire van szükség ehhez? Átlátható eljárásra a püspökök kinevezésekor (erre vonatkozóan a Kölni Egyházi Kezdeményezés nemrég javaslatot is tett), a szolgálati idő korlátozása (ezt az ajtót XVI. Benedek pápa voltaképp már kinyitotta, amikor lemondott); a klérus férfiszövetség jellegének megszüntetése (a Német Katolikusok Központi Bizottsága nők diakónussá szentelését javasolja, ami azonnal lehetővé tenné bíborosnők

kinevezését); civil bíróságok bevonása; hatalommegosztás és a hatalom ellenőrzésének kidolgozott módozatai; laikusok felhatalmazása plébániai közösségek vezetésére; laikusok igehirdetésének engedélyezése az eukarisztia ünneplésekor; a pénzügyi illetékségek újragondolása; az ellenőrző mechanizmusok megerősítése; a szexuális visszaélések felderítését célzó független vizsgálóbizottságok felállítása, alkalmasint a római Hittani Kongregációban is; lemondás a mindent jobban tudás gesztusairól, különösen ami az Istenről való beszédet illeti. Mindezek a területeken a jelenleg ad absurdum központosított hatalom megosztható és átadható volna annak érdekében, hogy újra a földön járjon és szolgáljon.

Az egyház nem öncél – a nárcizmus ellenben mindent önmagára vonatkoztat. Mindegy, hogy a saját maga körül forgó egyház miről beszél, a végén úgymint mindig önmagához érkezik el, mint igehirdetésének tényleges tartalmához. Az evangélium reménye azt mondja ki, hogy az egyházon túlival – a világgal, Istennel – találkozási lehetőség a nárcizmus. Ha létrejön ez a találkozás, akkor a katolikus egyház esélye is megújul: igehirdetése végre ismét máshol érhet célba, nem saját magánál. Ezzel együtt pedig, mintegy mellel, a bizalmi válságnak is vége szakadna. (Bakonyi Zsigmond fordítása)

[1] Franz-Peter Tebartz-van Elst (sz. 1959) 2008 és 2014 között a németországi Limburg püspöke volt. A XVI. Benedek pápa által püspökké kinevezett, mintaszerűen konzervatív, Meisner kölni bíboros-érsek utódjának szánt főpap Ferenc pápával folytatott megbeszélése után – és a vatikáni adminisztráció döntése nyomán – 2013. október 23-tól kezdve nem gyakorolhatja tisztségét. Fényűző életmódja, mereven hierarchikus egyházfelfogása és groteszkbe hajló ritualizmusa hosszabb ideje megütközést váltott ki egyházmegyéjének katolikusai-ból. Elmozdításának oka azonban a limburgi székesegyház közelében álló, a püspök lakóhelyét is magába foglaló Szent Miklós Egyházmegyei Központ felépítésének megnövekedett költsége, illetve a túlköltségek miatt tiltakozás volt. Németország-szerte katolikusok tömegei adtak hangot megdöbbenésüknek, amikor kiderült, hogy az erődszerűen védett és történelmi, illetve historizáló épületrészeket egyaránt tartalmazó luxusingatlan a tervezett költség többszörösébe, mintegy 31 millió euróba került. A püspök és hivatala megpróbálta elleplezni a költségek, miként a püspök előzőleg, 2012-ben azt is letagadta a Der Spiegel újságírójának, hogy egy hivatalos út keretében helynökével együtt első osztályra váltott repülőjegyet Indiába.

Forrás: Publik-Forum, christlich – kritisch – unabhängig, Oberursel (Németország), 2014/10, 27–29.

A szerző német jezsuita szerzetes, gimnáziumi tanár, 2011-től a St. Blasien Kollégium – a német jezsuiták gimnáziuma Baden-Württemberg tartományban – igaz-

gatója. 1954-ben született Bonnban, ötgyermekes diplomatacsalád második gyermekeként. Szlavisztikai, klasszikus filológiai, filozófiai és teológiai tanulmányokat folytatott, 1986-ban pappá szentelték. 2000 és 2011 között a berlini jezsuita gimnázium, a Canisius-Kolleg igazgatója volt. 2010-ben ő indította el a német katolikus egyházban történt pedofil bűncselekmények feltárásának hullámát – a leleplezések hamarosan szekuláris intézményeket is elértek.

DR. KELEMEN BÉLA

EGYSZER VOLT... LESZ-E MÉG? AVAGY FENNTARTÁSAIM A FENNTARTHATÓSÁGGAL SZEMBEN



...Az emberi együttélés, a társadalom működési rendje folyamatosan termeli a különböző externáliákat, olyan folyamatokat, amelyek a fő emberi tevékenység mellett, mintegy melléktermékként akaratlanul kihatnak a környezetünkre és életünkre. A modernizálás és a nagyüzemi módszerek folyamatos térhódítása következtében az 1970-es évek közepétől egyre inkább negatív externáliákat eredményeznek a tevékenységeink, abból is fakadóan, hogy a túlnépesedés miatt Földünk regenerálódási képessége egyre gyengül.

Bolygónknak naponta több mint 200 000 éhes szájjal gyarapodó emberiséget kell táplálnia, miközben a szolgálatunkban lévő erőforrások rohamosan szűkülnek. És ha az emberiség a fenntarthatóság egyik fő ideológiáját, a földművelés ősi poézisébe vetett hitét is megtagadja vagy elkoptatja, menthetetlenek leszünk. A földi javakért folyó versenyt egyre nyíltabban szövi át a kapzsiság és a tudatlanság. És nem csak a nagyüzemekre és a multinacionális vállalatokra kell gondolnunk. A fogyasztói társadalom hétköznapi embere is átveszi ezt a magatartásformát, amikor fogyasztói árakban mért álracionalizmusa hipermarketekből hipermarketekbe tereli.

Mélyebb elméleti levezetések nélkül is belátható, hogy családi gazdaságok, kisgazdaságok működtetése még némi reményt adhat a helyes útra való visszatérésre, ami

az egyensúlyi állapotok irányába lökhetné a társadalmakat. Ugyanakkor, bármennyire is patetikusan hangzik, ebből a folyamatból nem spórolható ki a poézisszerű élmény nép felé való hiteles közvetítése, illetve az erre való igények újbóli feltámasztása.

Sokgenerációs parasztcsaládok sarjaiból is már kikopó félben van a földművelés poézisélménye, sőt, a modern társadalom üzenete az elidegenedés-élményt erősíti. Ha te is gazdálkodásra adtad a fejed, mint apáid, akkor ne bonyolítsd az életet: csak a profitra figyelj, minden más csak sokadrangú. A nagyban való gondolkodás, a modern agrártechnológia, termelékenységet sokszorozó vegyszerhasználat, a minimalizált élömunka-tartalom mind-mind feltétele a földművelési másságnak.

Azoktól az egyénektől pedig egyenesen felelőtlenység elvárni az önellátásra való termelést, akiből generációs visszatekintésben százévek óta hiányzik a termőföld művelésének megtapasztalása és élménye. Naivitás azt hinni, hogy bizonyos rétegek csak úgy, termékennyé teszik a földet, mert a markukba nyomunk némi vetőmagot, meg a kapát, miközben azokat az utolsó családi gazdaságokat is megfojtja a rendszer, akik még ezzel az őstudással és őshittel rendelkeznek. Éppen a létezés-nemlétezés határán egyensúlyozó családi gazdaságok adhatnának mintát és tudást az önellátás mítoszával felzárkóztatni kívánt rétegeknek. Össztársadalmi felelősségvállalás nélkül a fenntartható életformákért való erőfeszítés teljesen hasztalan.

Mindazonáltal a családi nevelés, a köznevelés, a médián keresztüli befolyás egészen más irányba mutat.

A köztévé riportműsorában a tüsténkedő riporter öntelt mimikával konferálja fel, hogy milyen sikeres is volt a gyűjtési akciójuk az egyik rászoruló nagycsalád számára. Már mennek is bevásárolni a sokgyermekes anyukával a csillogó-villogó élelmiszer-áruházba, földöntúli ragyogás az anyuka arcán a sok szép áru láttán. A következő felvételen már láthatjuk, ahogy a háziasszony jó adag fagyasztott hasábkrumplit zuhint a gyenge minőségű, fortyogó olajba, majd jönnek szépen sorba a család kedvencei, többek között az előre panírozott, sajttal és mással töltött fagyasztott készételek. Micsoda öröm és micsoda illúzió néhány napig a család számára. Közben látjuk a tévé képernyőjén, hogy a konyha tágas ablakai mögött elvadult, műveletlen kert éktelenkedik. A figyelmes tévé néző észreveszi a szoba sarkában álló sparheltet, majd enyhén megrándul az egyik arcizma, amikor a háziak lelkendeznek, hogy az adománypénzből sikerült visszaköttetni a gázt, a fiatal édesapa meg arról panaszkodik, hogy nem tudott munkát vállalni a közeli almásban, mert nem ért a metszéshez. A sercegő hasábkrumpli alatti gázlángba bámulva eszünkbe juthat, hogy metszések idején a gazdák milyen lelkesen kínálják fel ingyen a vastagabb nyeseδέkeket a családosok

számára. Értjük, ájtott az üzenet, csak másképp, mint ahogy a tévések gondolták... Takaros kis fatöng és aprító baltával, kertben termesztett krumpli, kukorica, tök, a disznóólban egy mangalica, igénytelen állat, de jó sok és finom zsírja van...

Tévé! Micsoda mágikus hatalom, micsoda felelősség! Az elidegenedő, szegregálódó és elszegényedő rétegek menekülési útvonala, de legtöbbször nem a való élethez, hanem az illúziók világába.

Anyám konyhájában kedvenc főztjét, a rántott paszulylevest kanalazgatom, eközben lehetőségem van kényszeredetten belepillantani az egyik szappanoperába. Még akkor sem tudnék elmélyedni az események menetében, ha nagyon akarnám, mert a nyelvem hegyén igencsak szokatlan kozma ízt érzek. Néznék anyámra kedvesen-kérdően, de figyelmét lekötik a szereplők ármánykodásai, int is a kezével, hogy egy kicsit várjak. Jön végre a reklám, és töredelmesen bevallja, hogy a délelőtti sorozat annyira elvette a figyelmét, hogy a tűzhelyen lévő rántásról kicsit megfeledkezett. Seba, mondanám, de már újra peregnek az események a tévében. Én is figyelek; csillogás, gazdagság, indulatok, szenvedély, érzékenyülések, dührohamok, hisztériák és gyilkos ösztönök, hirtelen vágásokban. Minden olyan élesen letisztult, szinte bántóan egyszerű a jó mellé állni, a gonoszt elítélni. Nem mondom ki, csak suttogom halkán a kozmás rántott paszulylevest szűrösölgetve: érzelmi pornó!

Idáig jutottunk, a mezei paraszti munkától, a családi gazdálkodástól, a gyerekneveléstől tisztelen megöszült, szeretetreméltó parasztasszonyt is elérte a multikommunikációs ármány. Néhány filmkocka, és már át is siklik az illúziók világába.

Valószínűleg így vagyunk mi mindannyian ezzel a modern társadalom-megfeleléssel, a szabadszellemtű tömegkultúrával. Ahogy silányul a fogyasztói társadalom tömegélelmiszere, úgy silányul a tömegkultúra minősége is. A veszély leginkább abban van, hogy az elszemélytelenedő és elidegenedő tömegek egyre kevésbé tudnak ellenállni a manipulációknak – kiszolgáltatottakká és elesettekké válnak!

A leves fogytán a tényéromból, amikor újra jön a reklám. Könnyen elérhető, személyre szabott gyors hitel ígér az egyik sokat szidott pénzügyi szolgáltató cég. Hogy eredményesebbek legyenek, egy Jól Ismert Tévés Személyiséget szerződtettek a hitelesség illúziójának elérésére. A Jól Ismert Tévés Személyiség pedig szemünkbe mondja, szinte szuggerálva, hogy ezt a lehetőséget nem szabad kihagyni annak, akinek gyors hitelre van szüksége. Pedig tanulmányok, újságcikkek tucatjai közlik velünk szinte naponta, hogy emberek százezrei kerültek Magyarországon a reménytelen adósok helyzetébe, jelentős részük az ilyen jellegű

pénzügyi szolgáltatások miatt. Milyen csalafinta a reklám időpontja: még vissza sem zökkentek az illúzióból a valóságba a nézők, még mindig a gazdagság, a sikeresség, a csillogás talmi mámorában lebegve könnyen mondhatják maguknak: jogos igényem van nekem is ilyen jellegű javakra, pontosabban ezek morzsáira..., és már nyúlnak is a telefonért.

A kör néhány nap múlva bezárul. A Jól Ismert Tévés Személyiség könyvet jelentetett meg, amelyben tanítani való jó szándékkal leplezi le az áltudományoskodókat, a kuruzslókat, az álgógyítókat. Hasznosnak tartanám a művet, de arra is gondolnunk kellene, hogy sokan a súlyos eladósodás, az illúzióktól sem mentes gyorsitelek miatt kerültek reménytelen élethelyzetekbe, és utolsó kétségbeesésükben gyógyírt keresnek lelki bajaikra a kuruzslók és álgógyítók hűvös-homályos fogadósobáikban. Rövid tanulságként talán: nem mindenkinek kell látni az összefüggéseket, de egyeseknek kötelező!

Köznevelés, közkultúra, közmédia: a gondos parasztember a koratavaszi kertjét műveli, eközben a rádiót hallgatja. Kezében metszőolló, lábán szandál. A száraz, zörgő falevelek alól alig kandikál ki néhány vékony fűszál. Már hetek óta tart a tavaszi aszály. A rádióból sugárzott zene hanghullámaival próbálja magát vidítani, bár nem bánna, ha kényelmes nyári szandálját nehéz gumicsizmára cserélhetné – a termékenyítő tavaszi esők okán. A rádióban pörögnek a zenék, csacsogó-búgó női hang konferálgatja be a zeneszámokat, szellemes megjegyzéseket fűzve hozzájuk. Majd átadja a mikrofont a hírolvasó kollégájának, aki komor hangon beszámol arról, hogy a szárazság nagy károkat okoz az agrárágazatban, terméskiesések, drasztikus élelmiszer-áremelkedések várhatók. A gazda metszőollóját dühösebben csattogtatja, miközben ingerülten apró, száraz göröngyöngöket ráz ki a lábbelijéből. Figyeli az időjárás jelentést, ami némi felhősödést és szórványos esőt ígér. Sóhajt és reménykedik, és kényszeredetten hallgatja az újra mikrofonhoz kerülő trendi műsorvezetőt, aki érezhetően szereti hallani és hallatni saját hangját, így búgván az éterbe: „Remélem, a tavasz tudja a dolgát, és szellőjével hamar elúzi azt a néhány felhőt az égről. Kedves hölgytársaim, elő a miniszoknyákat és a kivágott blúzokat, mert nagy örömünkre máris elkezdődött a szezon!”

A gazdánk meglepetésében felhorkant. Bár a gyengébb nem rajongója, de most nem hozza lázba a női lábak és dekoltázsok víziója. Tehetetlen dühében a szokatlanul erős tavaszi napsütéstől kopasz homlokát védő kalapját a földhöz csapja, néhány vakondtúrást szétrúgva azt jól meg is tapossa. A felszálló porral úgy hinti meg a száraz tavaszi szél a lelógó bajuszát, akárha vastag szürke dér csapódott volna rá.

Kinek lenne a kötelessége elmagyarázni néhány természeti törvényt a légkondicionált fővárosi közszolgálati rádióstúdióból közkultúrát közvetítő bemondónőnek, hogy eső híján a természet nem ad élelmiszert, ha nincs élelmiszer, nem lesz mit enni, és a koplalásra fogott combokon petyhüdt lesz a bőr, a rádióhallgatók meg tömegével lesznek ingerültek. „Micsoda elidegenedés a természettől”, motyogja a révületéből lassan magához térő parasztgazda.

A társadalomban élő és gazdálkodó ember életét ezer szállal szövö át a természet termékenységi hálója. Oltóanyagként, kovászként hatnak értéktermelő tevékenységére. Viszont ha már nem tudunk vagy nem akarunk az ősi rend szerint értékeket előállítani, amelyek fenntartható és megújuló módon szolgálják életünket, akkor ne csodálkozzunk a világtól való elidegenedésünkön. A profitmaximalizálás egyetemes törvényét szajkózva akaratlanul is cinikussá válunk a természettel szemben. A népből erőszakkal kikoptatott poézis, a termő anyaföld iránti alázat és csodálat nélkül a fenntartható életformák újbóli elérése vagy fenntartása hiú ábránd.

Más oldalról pedig az írmag még itt-ott fellelhető a családi gazdaságok, egykori háztájik kertjeiben, konyháiban, pincéiben és padlásain. Amíg jelentős, példát és irányt mutató rétegek nem termelnek önellátásra, majd szűkebb és tágabb környezetük számára, addig hiába a jóakarát vagy a gazdasági-szociális kényszer, nem fog a kézi kasza dús rendet vágni, a kapa sem fogja a földet termőképesebbé tenni a generációk óta elvadult kertekben, vagy odavetett bérföldeken. Elő hát a kapákkal, kaszákkal, kézi örlőkkel, szitákkal, rostákkal, füvesasszonyok gyógynövényes receptjeivel, régi öregek praktikáival!

És Platónt idézve a párás tavaszi hajnalon, talán még sikerülhet: ritmus és harmónia!

Azt el kell fogadnunk, hogy nem állhat neki mindenki a föld termékenyítő tételéhez, de a folyamatok megértése, pusztító vagy termékenyítő cselekedetek, fogyasztási kultúrák megkülönböztetése valamennyiünk felelőssége. A fokozatosan tudatukra ébredő, fizetőképes városi rétegek döntik el végképp a fenntarthatóság-fenntarthatatlanság dilemmáját. Ha a globalizációs maszlag a fogyasztásukat továbbra is a tartós, multinacionális vállalatok által előállított tartós fogyasztási javak felé tolja el, miközben az alapélelmiszereken és szükségleteken filléreskednek, nem lesz önfenntartó piaca még az édenkert gyümölcsseinek sem.

A jelen sorok írója reménykedik. Mert tényleg kaszát fen, kapát élesít, kézzel örli és szitálja gabonáját, metszi szőlőjét, gyümölcsfáit. Úgy 95%-ban saját magának és családjának megtermeli az élelmiszereket. A

személyeinek – merengésének – hitelességét erősíti, hogy mérnökközgazdászként a területfejlesztési gazdaságpolitikából doktorált, hét évig multinacionális világvállalatoknál volt vezető beosztásban. 1989 és 1997 között a reklámszakmában dolgozott többek között Olaszországban és az Egyesült Államokban. Majd 2006 és 2010 között egy 2400 fős településen polgármester volt, és részt vett több civilszervezet létrehozásában illetve működtetésében.

BOOKTÖRTÉNELEM



MERZA JÓZSEF

„ALKALMATLAN VAGYOK A KILÁTÁSTALANSÁGRA”

BISZTRAI ÉVI ÉS GYURI (1995)

I. RÉSZ

Húvös van. Középen ülök Évi és Gyuri között és egy félig kibelezett, Vera programú Robotron írógépen gyorsan, és hibásan gépelem szavaikat. Fejünk fölött ritkás lábdübörgés, hátunk mögött időnként nagy robajjal meginduló gázkazán. A Galgahévíz utcai ház sokat látott pincéjében interjú készül.

1972 nyarán tartottuk a Bokorban az első csoportvezetői lelkigyakorlatot. Az ott levő tizenhét öreg közé hirtelen berobbant egy magas, szőkehajú fiatalember, aki nagybátyját hozta motorkerékpárral. Te voltál az, Gyuri, s utána ott is maradtál és részt vettél az egész lelkigyakorlaton. Hogyan kerültél oda?

Nagybátyám, Bisztrai László, bordányi plébános kért meg, hogy vigyem el Alsószentivánra, a lelkigyakorlatra. A motoron már tudtam, hogy ott fogok maradni, hiszen vissza is kellett őt vinni. Ekkor én már minden második héten házasságra előkészítő tanfolyamot tartottam a bordányi fiataloknak. Laci bácsi a kopasz fejére mutatva érzékeltette, hogy nekem több esélyem van a fiataloknál, mint neki.

Te akkor már képes voltál arra, hogy házasságra előkészíts valakit?

A házasságra előkészítő tanfolyam valójában fedőnév volt, mert azzal nem lehetett előállni a faluban, hogy

evangéliumi tartalmak közlése folyik a plébánián minden vasárnap 11-13 óráig.

Évike még nem volt a látóhatáron?

Évike nagyon ott volt a látóhatáron, mert 9 hónap múlva össze is esküdtünk! Együtt olvastuk Walter Trobisch „Szerettem egy lányt” című könyvét, sőt magánra is mondtam a szövegét és továbbadtam a barátaimnak. Ez a szakmai képzés, valamint az otthonról hozott családmodell teljesen elegendő volt számomra ahhoz, hogy 16-18 éveseknek beszéljek erről a témáról.

Na, jó, erre még visszatérünk. Most azonban légszíves elmondani, hogyan éltél mielőtt eljutottál volna Alsószentivánig!

Nagyon jól éltem. Egy igazi botanikus csak a növény gyökérzetét nézi, mielőtt el- vagy átülteti. Csak hálával tartozhatom gyökereimért. 1952-ben születtem egy katolikus család harmadik gyermekeként, egy leány és egy fiú után, s 1959-ig mint legkisebb gyermek nevelkedtem. Ez azt jelentette, hogy jó szüleimnek még volt ambíciója az első két gyerek módszeres nevelésére, de mire hozzám eljutottak, már kellőképpen kifáradtak és hagytak engem növekedni. Mivel hat évig a legkisebb voltam, azért extra szeretet-simogatások jutottak nekem. Nem törtek be, nem kényszerítették rám mindenáron a szülői akaratot. Később még két öcsém született, sajnos a legkisebbet hét napos korában eltemettük. Édesanyám óvónőként dolgozott és így szolgálati lakást kaptunk a rákoshegyi óvodában. Az óvodához kötődik a bábozás iránti szeretetem, ami a jelen, 43 éves korombeli foglalkozásomat adja, hiszen bábokból élünk meg.

Milyen szülői háttérből táplálkoztak a gyökereid?

Nagyon hálás kérdést tettél fel, ugyanis a mai napig meghatároz engem szüleim hite és vallásgyakorlása. Mióta az eszemet tudom, szüleim napi áldozók voltak mind a mai napig. A 4-5 éves kisgyerekek csak azt látták, hogy anyja minden reggel fél hétkor eltűnik. Fogalmam sem volt, hová megy. 1956-57-et írtunk akkor. Kérésre egyszer magával vitt. A templom padjában kötöttünk ki, csak ő volt ott. Háromnegyed hétkor kijött a helyi plébános. Anyu előrement a rácshoz, valamit kapott a szájába, utána visszajött mellém, letérdelt és tíz percig, lehajtott fejjel, csendben volt. Amikor kimentünk a templomból, résnyire kinyitotta az ajtót, finoman kinézett, majd a templomból kilépve, szatyrot lóbálva hazamentünk. Időnként találkoztunk óvodás gyerekekkel is, akiket a szüleik hoztak az óvodába. Ekkor már én is tudtam, hogy Anyu reggelenként templomba megy. Több évig meg voltam győződve arról, hogy a jó Isten nem más, mint az édesanyám. Azt tudtam, hogy Isten a szeretet, azt pedig tapasztaltam, hogy édesanyám szeret engem, akkor viszont egyértelmű a szillogizmus, hogy

Anyu az Isten. A templomba csak azért jár, hogy önmagával találkozzon. Az ostyához még semmi közöm nem volt. Arra rájöttem, hogy Anyu azért nyitja ki résnyire a templom ajtaját, mert nem akar szembetalálkozni az óvodába menő családokkal. Úgyis rendszeresen behívták őt a tanácshoz, és megpróbálták eltiltani ettől a reggeli szokásától. Amikor 8-9 évesen már nem akartam vele menni reggelenként a templomba, akkor ráhúzta a zoknit a lábamra és visszahajtotta a paplant. Képtelen vagyok zokniban aludni, tehát fölkeltem és mentem.

Apai emlékeid is vannak?

Nagyon szeretném, ha az előző beszámolómban nem azt az érzést sugallná bárkinek is, hogy az Anyaisten tipikus alakját írom le. Egyszerűen, édesanyám szeretete megjelenítette azt az Istent, akit én is szerethetek és akiről beszélhetek. Felnőtt fejjel sem tapasztalok kórosat ebben az élményben. Édesapámmal 18 éves koromtól kezdve 20 éves koromig jártam reggelenként áldozni a pesti ferences templomba, félmisére.

Évi, te is ilyen jó indulással kezdted az életedet?

1952-ben születtem, második gyerekként. Édesanyámat már csak betegen ismertem. Kétéves voltam, amikor megbénult, s újra meg kellett tanulnia járni és beszélni, bal kézzel írni, kézimunkázni. 2-12 éves koromig Mezőkövesden laktunk, apám munkaviszonyából adódóan szolgálati lakásban. Életem akkor jutott fordulópontra, amikor 12 éves koromban meghalt édesanyám és lakóhelyet, iskolát kellett váltanom. A családból egyedül, rokonokhoz kerültem. Apám Pesten dolgozott, nővérem pedig középiskolában tanult. A mi családunk hagyományosan keresztény beállítottságú család volt, vagy egy picivel kevesebb. Templomba jártunk, bár apám inkább csak elkísért bennünket. Anyuhoz alkalmanként eljött a plébános, aki engem is hitoktatott. Az elsőáldozásra való felkészülés úgy él bennem, mint igazságkeresés, egy nagyon szép dolog felfedezése, megtalálása. Mivel apám munkahelyi kötöttsége miatt - a hétvégeket leszámítva - anyámmal éltem együtt, ez egyfajta sorsközösséget, Istenre-bízottságot is jelentett. Gyerekkoromat ma is szépnek és harmonikusnak gondolom, hiszen a tíz évnél fiatalabb gyerek nem látja olyan tisztán a súlyos betegséget, másrészt a kövesdi lakásunk egy ősparkban volt, ahol szabadon, természeti élményekkel gazdagon éltünk. Anyám halála után egy év múlva édesapám újránősült, s akkor a család egyesült egy budapesti albérleti lakásban, Rákosligeten. A közeli gimnáziumba írtak be és ott találkoztam Gyurival. Apám új házassága nem sikerült, s ebből nagyon súlyos gondok adódtak, amelyek kezelése számomra megoszthatatlan gondot, állandó szorongást jelentett.

Meglátszottak-e ezek az élmények Évin az ismerkedés idején?

Évin először én a gyönyörű barna haját, az egyenes tartását és az igen szép lábait láttam meg. Magamból kiindulva, eszembe sem jutott, hogy neki rendezetlen családi háttere lehetne. Húsz évesen, azaz négy év múlva derült csak ki, hogy otthon a kés is repül. Megdöbbenett, hogy ez a lány addig nem öntötte rám az otthoni fájdalmakat, hanem maga hordozta azokat. Felnéztem rá.

Komolyabb érzelmekkel?

Ekkor már a második szerelemnél tartottunk. Az első kilenc hónapig tartott, majd két év szünet után újramelegítettem a levést. Hatéves korom óta szüntelenül szerelmes voltam. A szerelem révén éltem át az üldözöttek mellé állást is.

Mit jelent ez?

Hat éves voltam, amikor a tanító néni elvette az első szerelmem ollóját. A kislány nagyon sírt, ezért egy alkalmas pillanatban felkaptam az ollót a tanári asztalról és visszaadtam a tulajdonosának. Este, iskola után, bezártak egy órára. A kislány megvárta kinn a sötétben, hazakísérhettem, vihettem a táskáját.

Valóban romantikus élmény. Nyilván sok szép élményre tettetek szert Évivel az együttjárásotok során. Mit tudtál ezekből átadni a bordányi fiataloknak?

Örömmel és tiszta szívvel beszélhettem a megélt és átélt szerelemről, egymás nem lelegetéséről. Felejthetetlenek azok az eszmélődő percek, melyek Évivel a Duna part lépcsőjén teltek. Az egymáshoz szorított két arc, amely egy irányba nézett. Ekkor éreztem először, hogy milyen nagy dolog az, ha két ember együtt, egy irányba néz. Együtt mentünk misére, egy közösségbe jártunk, s ez kiemelte a szerelmünket a csupán testi síkból. A közösség tartalmaz feladatokat adott. Helyrehoztuk egy idős asszony leégett lakását, plébániai csomagokat vitünk beteg, szegény embereknek, együtt mondtuk el másoknak, hogy van Isten. Ezt tartom két fiatal igazi együttjárásának. Úgy éreztem, hogy Bordányban tényleg a gyakorlat és a szív bőségéből szólt a száj. Megköszönöm Évinek és a jó Istennek, hogy a nászúton lettünk először egymásé. Megköszönöm, hogy Gyurka bácsi, mint lelkivezetőm, a gyónások során nem azt marcanolta, amit a legtöbb gyóntató a hatodik parancs körében szokott, hanem arra volt kíváncsi, hogy mennyi időt szántam tanulásra, imádságra és mennyi pénzt adtam az éhezőknek, a szegényeknek az ösztöndíjamból. Soha nem tiltott a szexualitástól, hanem új utakat nyitott a fiatal ember számára. Volt mit átadnom Bordányban.

Az alsószentiváni lelkigyakorlaton tehát tulajdonképpen egy rutinos igehirdető bújt meg a 20 éves kölyökarc

mögött. Hogyan kapcsolódtál be ezután a Bokor szervezetébe, amikor még nem is voltál csoportvezető?

Tévedsz, már két éve az voltam. Édesanyám 18 éves koromban a bátyám és elém állt és így szólt: „Fiaim, ha nem mutatjátok meg Krisztust a világnak, a világ elpusztul.” Bátyám ekkor másodéves papipari tanuló volt. 1971 tavaszán, Halásztelken, Dombi Feri bácsinál tapasztaltam azt, amit a Bokorban azóta is átélek: komolyan veszik az embert. Feri bácsi kíváncsi volt a véleményemre, várta a házi feladatot és azonnal röptetett. Napi kenyerelemmé vált az a Jenő-dal, amelynek egyik mondata úgy szól, hogy szeretetünk belénk rohad, ha nem adjuk tovább. Rákoshegyen beatmisét szerveztünk, megszületett az első énekkaros közösség. Szerettünk volna rendszeresen találkozni a plébánián, de a plébános nem engedte. Indoka a következő volt: „Gyuri, én már voltam börtönben. Nem akarok fiatalokkal foglalkozni. Ha fiúkkal foglalkozom, azt mondják rám, hogy homoszexuális vagyok, ha lányokkal foglalkozom, akkor az a vád ér, hogy fogdosom őket.” Egy tizenkilenc éves embernek életre meghatározó élmény az ilyen papi válasz ahhoz, hogy a laikusokba vesse bizalmát.

Tehát Te igazi, bokorbeli közösségvezető voltál. Kik voltak azok a laikusok, akikben bíztál, kik voltak hasonló gondolkodású barátaid?

Ha számodra az a bokorbeli közösségvezető, akiben nem tűr maradást az örömhír, hanem azonnal át akarja adni másnak a megtalált kincset, mert „így élni jó”, akkor én valóban bokorbeli közösségvezető voltam és vagyok. Ezt a meggyőződést egyébként hazulról hoztam. 1971 tavaszán Bisztrai László küldött Halásztelekre azzal a kéréssel, hogy adjak át Dombi Ferencnek egy magnókazettát és ha tetszik az, amit ott látok, akkor beszélgessek vele. Ott voltam és ott maradtam. Feri bácsinak köszönöm, hogy itt vagyok. Mlecsenkov Angel a maga melós tenyerével nyitotta föl előttem és magyarázta a Szentírást. Ősi, bulgár kertész lendülettel. Tölösi Magdi, mint diétás nővér, a vasárnapi találkozó után hétfőn a baleseti ambulancián magyarázta, hogy mit jelent Szentírást elemezni. Előttem bontakozott ki Bernáth Margit (Cika) és Rihmer Karcsi felnőttkori szerelme. Az ő felelősségteljes együttjárásukat látva komolyodtam. Bevittem a súlyzókészletemet Király Ignác szeminárium cellájába, hogy segítse őt a cölibátus mellett. Szivacsként ittam Feri bácsi beszédeit, energikus, hiteles, világos, érthető, küldetést adó szavait.

Valóban színes, mozgalmas, elkötelezett barátokból álló közösségben éltél. Neked is voltak ilyen barátaid, Évi?

Nem voltak. Gyuri révén kapcsolódtam a Bokorhoz, mivel nem vonzott a Margit-templom, ahová családostól jártunk. Csatárkán találkoztam először Ildivel, Jenővel,

Gyurka bácsival. Amennyire Gyuri azonnal otthon volt a Bokorban, nekem annyival újszerűbb volt. Egészen más világ nyílt meg előttem, amit eddig nem ismertem, hiszen otthon nagyon zárt életet éltünk. Egyrészt nagyon csodálatos volt, másrészt azonban fel is bolygatott. Gyurka bácsi provokatív kérdései, amelyeket különböző problémakörökben tett fel, átstruktúrálták gondolkodásunkat, eddigi elképzeléseinket az élet megoldásáról. A vele beszélgető fiatalok társasága elég hamar közösséggé alakult át. Ildi, Jenő, Cika, Karcsi és Fogarasiék voltak az alapító tagok, de hamarosan kiegészült másokkal is. Vigyázó Mari az elsők között volt.

Bokor-esküvőtök volt?

De még mennyire! Arra kértem a minket összeeskető bátyámat, hogy használja ki az alkalmat. Itt van ötszáz ember, mondja a kökemény evangéliumot, ne nekünk fogalmazzon lírát, hanem csapja le a ziccet. Jenőék zenéltek, Soltész Jenő bácsi vitt le bennünket nászútra Balatonfüredre az öreg Moszkvicsával. Öt nap múlva - megszakítva a nászutat - felutaztunk a péceli nagypénteki virrasztásra.

Közösségi tagként és fiatal házasként folytattátok az életet. Mik voltak a következő évek fontosabb történései?

Egy kispesti, 36 nm-es tanácsi lakásban kezdhettük önálló életünket. Fiatal piarista papnövendékek kérték, hogy csináljak közösséget a gimnáziumi osztálytársaikból. Szegheő Jóskához (Totya) és Farkas Pistához (Lupusz) jártam be a Mikszáth Kálmán térre. Ők akkor voltak másod-, harmadéves egyetemisták. Jó kis közösség jött össze a Mikszáth tér helyett a kispesti munkáslakásban. Az említett két barátom a háttérből segített és mosolyával kísért. A barátság azóta sem szűnt meg.

Na jó, de a magánéletről nem esik szó? Voltak egyáltalán bútoraitok és berendezési tárgyaitok?

Volt egy kis spórolt pénzünk, úgy 10 ezer Ft, használt bútort vettünk ebből és berendeztük a lakást. Emlékezem szerint egy volt a magán- és a közösségi életünk. A közösségi lét átszötte minden programunkat, esetleg nem is volt más programunk. Fél év múlva Gyuri elment katonának. Tompa Nándort kérdezte meg az Örökimádás templomban, hogy mit csináljon: menjen, vagy ne menjen? Egyértelműen küldte a seregbe, méghozzá küldetéssel: „Ott is vannak lelkek, nemesítsd őket!”

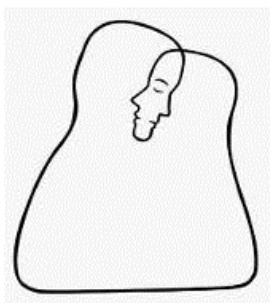
Jól érezted magad, Gyuri, a seregben?

Huszonhárom év távlatából úgy érzem, hogy át tudtam alakítani számomra a Petőfi laktanyát kolostorrá. Hála az önnevelési és a lelkie vezetői behatásoknak - a benti időelszámolásom szerint - napi három órát tudtam imádkozni, végigolvastam a KIO-t és kijegyeztem,

azonkívül orosz klasszikusokat olvastam. Egyszer az történt, hogy vasárnap este, visszamenve a laktanyába, a fiúk összetett, imára kulcsolt kézzel és rózsafüzérrel fogadtak. Elkiáltották magukat a körletben, hogy megjött Bisztrai: Imához! A nagy unatkozásban ugyanis felfeszítették a szekrényemet és Kodolányi „Égő csipkebokor” című könyvében megtalálták a másnapi gyónásom teljes írott anyagát. Elszámolásomat 51 kérdésre adott igen-nem válasszal és 1-5-ig terjedő osztályzatokkal készítettem. A gyónási anyagomban azonban csak az 51 sorszám és a válaszok szerepeltek. Azonnal át is adták papírjaimat az elhárításnak, mivel meg voltak győződve arról, hogy a zászlóaljról készítek napi feljegyzéseket. A zászlóalj létszáma ugyanis pontosan 51 volt. Másnap reggel a laktanya parancsnok szobájában kellett számot adnom deviáns magatartásomról. Átadtam az 51 kérdés megfejtését. Nem tudott velem mit kezdeni, én viszont ettől kezdve 51 ember biztatása mellett mondtam el az esti imát. Folyamatosan figyelmeztettek vallásos kötelezettségeimre. Nagyon jó volt, nem volt többé mit titkolni.

(folytatjuk)

GONDOLATOK JEGYESEKNEK (3.)...



FRANK TAMÁS

IDŐBEOSZTÁS

„Heti egy este, havi egy nap, évi egy hétvége”

Az időbeosztás alapja a pontosság, a tudatosság a közös tervezés, odafigyelés, dinamikusság.

A pontosság azt jelenti, hogy tisztelem magamat, tisztelem a páromat, nem élek vissza sem a magam, sem a közös időnkkel. Nálunk ennek bizalmat építő szerepe is volt. Tudni, hogy a másokra számíthatok, nem kell állandóan gondolkodnom, hogy a másik ott lesz vagy sem, odaérünk-e egy fontos eseményre stb.

Időbeosztás tervezéssel, egyeztetéssel kezdődik, ami pedig a mindenhol hangoztatott kommunikációval kezdődik. Cél a konszenzus és nem a kompromisszum.

Az időbeosztás mindenképpen tudatossággal társul, a párkapcsolaton belüli jó időbeosztás kialakítása pedig közös gondolkodást és odafigyelést igényel, viszont ha sikerül, akkor gyönyörűen tud a háttérből segíteni a mindennapokban. Még úgy is, hogy az időbeosztás nem egy statikus, gránitszilárdságú közös törvény, hanem egy dinamikus, az aktuális külső igényeket figyelembe véve folyamatosan változó keret (egyetem, vizsgaidőszak, munka, egy gyerek, két gyerek, több gyerek, újra munka, közösség...stb), melyet közösen kell mindig egy kicsit csiszolni, hogy továbbra is kellő kapaszkodót nyújtson a mindennapokban.

Már az együtt járás alatt mindenképp érdemes lehet feltenni magunknak az alábbi kérdéseket, hiszen a párkapcsolatban együtt töltött idő is biztosan valahonnan hiányozni fog, hiszen egy nap mindenkinek csak 24 órából áll. Tehát:

- * Miről vagyok hajlandó lemondani?
- * Miről nem mondok le semmiképp?
- * Van-e olyan, amit tudunk együtt csinálni?
- * Mit szeretnék továbbra is egyedül csinálni?
- * Mennyi időt vesznek igénybe az önálló dolgaim?
- * Elvárom-e, hogy ezt a párom elfogadja?

Aztán miután magunknak feltettük, beszéljük is meg, mert ki fog jönni, hogy csak a fenti kérdések alapján kellene napi 36 óra, és még nem is aludtunk. A családnál pedig még nem is jártunk, merthogy a következő kritikus és megbeszélendő pont a család és a kapcsolatainknak azon része, mely túlmutat kettőnkön:

- * A családban kire mennyi időt szánunk?
- * Mennyit akarnak ők ránk szánni?
- * Ha van közösségünk, akkor oda együtt járunk?
- * Vagy külön?
- * Egymás baráti körében, egyetemi/munkahelyi társaságában részt veszünk?
- * Tudjuk ezeket megfelelő súllyal kezelni?

És mindezek után közös tapasztalatok szerzéséhez, egymás megismeréséhez, kapcsolatunk elmélyüléséhez:

- * Marad idő egymásra?
- * Milyen idő marad egymásra?
- * Tud ez minőségi idő lenni?

Mindennapok összehangolása mellett néha ki kell tekintenünk és megbeszélni a távlati céljainkat is. Fontos hogy mindig legyenek közös céljaink, még akkor is ha ezek bagatell vagy épp egész komoly dolgok (szobát

festeni, nyaralást szervezni, vagy egymás mellett elköteleződni). A hangsúly a céloknál a közös szón van.

Nem gondoljuk, hogy az együtt járás, jegyesség hossza meghatározható lenne, de fontos tudnunk, ki hol tart a kapcsolatban. Itt is meg lehet határozni időbeosztást, vágyainkhoz, terveinkhez kapcsolhatunk dátumokat, de sokkal kevésbé lehet kötött, mint egy napunk megtervezése.

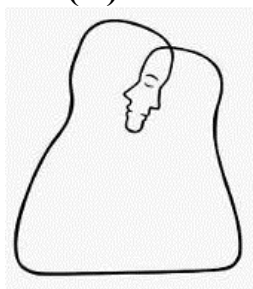
A mi jegyesoktatásunk kapcsán az egyik legmárcandóbb tanács, amit azóta már sok helyütt visszahallottunk, és megvalósítása különösen onnantól komoly kihívás, hogy az első csemete is megérkezett a családba: „Nagyon fontos, hogy a házaspár találjon hetente egy estét, havonta egy napot, évente pedig egy hosszú hétvégét egymásra, a teljes egymás felé fordulásra. Ilyenkor tárják fel egymásnak érzéseiket, lelki problémáikat, beszéljenek vágyaikról, álmaikról, eggyé forrva forduljanak kéréssel, hálaadással és tanácsért Teremtőjükhez. Tévedés lenne azt gondolni, hogy ezt az időt a gyerekeiktől vennék el, mert a szülők szeretetben kiteljesedő kapcsolata a gyerekek fejlődésének záloga.”

Az időbeosztás kapcsán melós, bár jó visszaigazolás lehet, ha tudunk pár hétig időelszámolást vezetni: este leírni, mivel mennyi időt töltöttem aznap. Igen érdekes és tanulságos lesz az eredmény.

Ági (gyógytornász) – Tamás (informatikus) most várjuk a 3 gyermekünket. 10 éve igyekszünk megismerni egymást egyre jobban és jobban. Budakeszin élünk, ide várunk minden kedves érdeklődő párt beszélgetni.

GONDOLATOK JEGYESEKNEK

(4.)...



POLINGER ÁGNES – KOVÁCS LÁSZLÓ

KÜLSŐ KAPCSOLATAINK - KÖZÖSSÉG, BARÁTOK, ISMERŐSÖK -

Tudjuk, hogy a házasság nem kétszemélyes kaland. Természeténél fogva gyermekek vállalására is irányuló vállalkozás. Vagyis házasság és családi közösség.

A jegyeseknek jó tudniuk, hogy amikor eljegyzik egymást a házasságra és a családalapításra, a párok egymás családjának elfogadására is eljegyzik magukat.

Ily módon létrejön a két fél által létrehozandó családból és a párok családjából egy belső kör, vérségi és személyes választási alapon. Ez a belső, nagy családi kör. Az új házásoknak jó tudniuk, hogy a saját család építésén kívül nem kis energiát jelent a régi két családdal is kapcsolatot tartani.

A Bokorhoz tartozó jegyeseknek ezen túl nem kis feladat lesz a belső kapcsolatokon túli külső kapcsolatok fenntartása: a közösségükkel (közösségeikkel), a régi barátokkal, és a régi és az új ismerősökkel (lakhely, munkahely stb.).

A továbbiakban arról szeretnénk beszélni, hogy milyen lehetőségekkel és milyen problémákkal kell szembenézniük? A problémákra milyen megoldást lehet találniuk? Végül is milyen elvek és milyen gyakorlatok szerint lehet egyensúlyt és harmóniát teremteni a mindennapi életben?

Nota bene!

Ami itt következik, személyes tapasztalatokról való tanúságtétel, kizárólag „bokros” nézőpontból. Arról szól, hogy a mi családjainkban hogyan történt és történik a külső kapcsolattartás a közösséggel, a barátokkal és az ismerősökkel.

1. Közösségi kapcsolatok

Vegyük sorra a különféle élethelyzeteket.

A) A kisközösség szempontjából

Optimális esetben, ha a házaspárból **mindkét fél** a Bokor közösséghez tartozik nincsenek elvi problémák. Amíg nincs gyermekük, továbbra is ugyanúgy járhatnak a közösségi találkozókra, mint előtte. Szerencsés helyzet, ha közös az alapközösségük, ahová továbbra is együtt mehetnek. A saját közösségbe nyilván külön járnak, hacsak nem ketten vezetik a csoportot. Ha nem közös az alapközösségük, nyilván külön időt kell szakítani a találkozóra, ami jó időbeosztással könnyen megoldható.

A gyermek, ill. gyermekek érkezésekor válik nehezebbé a helyzet. Ilyenkor merül fel a kevésbé elkötelezett pároknál, hogy „szüneteltetik” a közösségbejárást. A szülőanya nyilván néhány találkozóról kimarad, de a párja ne maradjon ki a nehezebb időszak ellenére sem. Egyébként is a „gyeses” anyukáknak feltétlenül szükségük van a közösség szellemi életébe való bekapcsolódásra, ha nem akarnak szellemileg eltompulni. Ezen kívül a közösségben rengeteg gyermeknevelési tapasztalatot is megoszthatnak egymással.

Tény, hogy ilyenkor a csoporttalálkozók is rendre átalakulnak kvázi „baba-klubba”. A földre terített pléden ott vannak a kicsik, és a téma is főleg körülöttük forog. Ilyenkor vigyázni kell a még nem házas (magányos) testvérekre, hogy ne érezzék magukat kiközösítettnek. Ez úgy érhető el, hogy a közösség ragaszkodik a szellemi és lelki programokhoz is a találkozáson.

A nagyobb gyerekek a csoportban lehetetlenné tehetik az elmélyült foglalkozást. Ennek megoldása, hogy a gyermekekre a nagyszülők vagy testvérek vigyáznak, vagy a találkozóval párhuzamosan gyerekcsoportot hoznak létre, egy felkért külsős fiatal segítségével. Végső megoldás lehet, hogy az egyik találkozóról az egyik szülő, a másiktól a másik szülő marad otthon a gyermekkel/gyermekekkel. Mindenesetre ezt az életszakaszt nemcsak „átvészelni” lehet, hanem óriási lehetőséget jelenthet a felnőttek és gyerekek közösségi kapcsolatának erősítésére is.

Megjegyzendő, hogy a család és közösség kapcsolatában meg kell tartani az idő és erőáfordítás helyes arányát, mert mindkét szélsőség megbosszulja magát. Kárt szenvedhetnek a gyermekek, ha a szülők a közösség miatt elhanyagolják őket, de akkor is, ha miattuk bezárkóznak a családi önzésbe, és erre adnak példát a gyermekeiknek is. A megoldás az lehet, hogy ha egyik irányba kileng az inga, akkor változtatni kell. Ennek a szimmetriának és harmóniának megtalálása az egyik legnehezebb feladat a közösségre nyitott családok számára.

Beszélnünk kell még azokról a családokról is, ahol a házaspárból az **egyik nem tartozik** a közösségbe. Két lehetőség is van. Az egyik, ha elvileg is ellenzi a közösségbejárást és tiltja is a párjának. Már a párválasztás idején jó meggondolni, hogy az elkötelezett fél képes lesz-e egy életen át az ebből adódó feszültséget viselni a házasság károsodása nélkül. A másik esetben nem elvi, hanem pusztán gyakorlati (lustaság, munka stb.) okok miatt marad ki az egyik fél a közösségből, de „engedi” a párját továbbra is a közösségbe. Ebből a gyermekek számára a példa nyomán nem a legjobb következmény várható. Mindenesetre az ilyen fél szabad kapacitása a családon belül hasznosítható és hasznos is, ha ő marad együtt a találkozó alatt a gyermekekkel.

B) A nagy közösség szempontjából

Nézhetjük a házaspár és család kapcsolatát a nagyközösség szempontjából is.

Milyen legyen a szülők kapcsolata a nagyközösséggel?

A kisközösségek bizonyos értelemben zárt közösségek, a saját eredményes fejlődésük érdekében. De ugyanakkor nyitottnak is kell lenniük, elsősorban a saját nagyközösségük iránt, mert csak így kerülhető el a „gettósodás”.

A nagyközösség közös dolgaiból természetesen legki akarja venni részét az a házaspár, amelyik az „Isten Országában”, egy „alternatív társadalom” (szeretetközösség) építésében gondolkodik. Ebből azonban újabb nehézség származik a család és nagyközösség kapcsolatában az időáfordítás és az energia befektetés szempontjából.

A nagyközösségi programokon való részvétel (ünnepek, táborok, majális stb.) a gyermekekkel együtt köny-

nyebben megoldható. Itt inkább az anyagi nehézségek (utazás, BNT költségek stb.) okozhatnak gondot.

A több napos lelki gyakorlat is megoldható úgy, hogy a csecsemős anyukák is részt tudnak venni azon (külön szoba és körülmények biztosításával). Ezt az évente tartott lelki programot semmiképpen nem szabad kihagyni az életünkéből, mert a lelki feltöltődés mindnyájunknak szükséges, feltétlen feltétele családi és közösségi életünknek.

A nagyközösség közös dolgainak (KD) intézéséhez is fel kell nőnünk, és testvéreink bizalmából ezt is kell vállalnunk. A közös felelősség és a közös dolgok szervezése időt és energiát kíván tőlünk. A házaspárok úgy segíthetnek egymásnak ezek vállalásában, hogy okos munkamegosztást gondolnak ki. Ha mindenki a megfelelő helyen áll helyt, és megfelelő időben, akkor nagyobb nehézség nélkül megszülethetik a jó megoldás.

Milyen legyen a gyermekek kapcsolata a nagyközösséggel?

Gyermekeinknek a nagyközösségi programokon való részvételét már említettük. A felnövekvő gyermekeknek ezen kívül a szülők szeretnék biztosítani a közösségbe kerülést is. Kellő körültekintéssel kell segíteni őket gyerekcsoportba kerülni, később fiatal közösségbe szerveződni. Az volna az álmunk, hogy azt a jót, amit mi felismertünk, és aminek jóságát megtapasztaltuk, azt gyermekeinknek is átadjuk. Ez azonban nem mindig sikerül. Erre fel kell készülni. A külső körülmények, a természetes generációs ellentétek, és legfőképp az emberi szabadság arra indíthatja gyermekeinket, hogy másképp alakítsák az életüket. A fontos, hogy az eszményeinket át tudjuk adni, a formát a tartalomhoz hadd válaszszák meg ők.

2. Baráti kapcsolatok

A jegyeseknek a házasságkötés előtt megvan a maguk baráti köre.

A közösségen kívüli barátságok jobb esetben belsővé válnak, ha a külső barátot a közösségbe vonzzák a párok. Maga a közösségbejárás rendszeressége a találkozások biztosításával erősítheti ezeket a régi barátságokat. Nem szólva a **belső körből** való barátságokról.

Egyébként az a tapasztalat, hogy a **régi külső** barátokkal (rokonokkal is) legtöbb esetben megszakadnak a baráti szálak. Velük csak ritkán, szinte kötelességszerűen egy-egy nevezetes alkalommal találkozunk. Természetesen nem szükségszerű ez a szakadás, és nem is jó, ha minden régi szálát elvágunk. Inkább arra kell törekedni, hogy aki igaz barátja volt a múltban az egyik házastársnak, az legyen barátjává a másiknak is.

Nagyon sok párnak meg is marad gyerekkori barátja („haverja”) ill. bizalmas barátnője. Ragaszkodnak egymáshoz a különböző nézetek ellenére is. Nagy szüksége van minden embernek olyan barátokra, akik megértőek, segítenek a bajban, megosztják örömeiket és bánatukat velünk. Ilyenek lehetnek a régi szívbeli jó barátok. Ezzel

csak akkor van baj, ha aránytalanul több időt foglalnak le a házaspárok egyéni és közösségi életéből, és főleg akkor, ha a krízishelyzetekben a párokat egymás ellen, vagy a közösség ellen hergelik.

A házaspároknak nemcsak a saját barátaikra és baráti kapcsolataikra kell figyelniük, hanem majd gyermekeikére is. A **gyermeknek** maguknak kell megválasztaniuk barátaikat, de a szülők elősegíthetik baráti körük kialakulását. A gyakorlat az, hogy a szülők a maguk közösségének gyerekeiből hoznak össze egy kicsoport. A későbbiekben ezekből kiválhatnak, hogy a maguk választotta baráti körbe lépjenek.

A gyermekek naponta több órát töltenek együtt iskolatársaikkal, természetes dolog, hogy az iskolai és egyéb ifjúsági körökből barátkozások alakuljanak ki. Ezeket a barátkozásokat a szülők ne tiltással, hanem megértéssel fogadják, és nagy tapintattal kezeljék. Hívják meg a családba gyermekeik barátait és bízzanak a gyermekükben, hogy a szülői nevelés és példa alapján maguk is jó döntést hoznak. Problémás esetekben fel kell hívni a gyermek figyelmét a veszélyekre, de nem dönthetnek helyettük a barátjuk és a párjuk megválasztásában sem.

3. Ismerősök

A házaspárok a család belső körén és a baráti körön kívül kapcsolatba kerülnek másokkal is a munkahelyen, a lakóközösségben és egyéb helyeken.

Nagy kihívás a házások számára a **munkaviszony** helyes megválasztása és főleg a nők munkavállalásának problémája. Anélkül, hogy a jól ismert gondot részleteznénk, tudjuk, hogy jelenleg a pályaválasztással nincs biztosítva a jövőbeli munkaviszony sem, mert bárki, bármikor elveszítheti állását. A nőknek a megszerzett szakmai képzettsége is kérdőjeles, nemcsak a „gyesen” töltött évek miatt, hanem az utána való elhelyezkedés miatt is.

Ebben a helyzetben különös fontosságot jelent a családok és közösségek összefogása és egymás támogatása. Fontos a munkahelyi jó kapcsolatok kialakítása is „barátok szerzésére a hamis mammonból”. Ami természetesen nem protekciót, vagy valami rossz dolgot jelent, hanem jó emberi kapcsolatokat a munkahelyen.

A „dolgozó nő” problematikáját illetően, napjainkban különösen fontos a feleség részéről az anyaság felértékelése lélekben. Ajánlható ez anélkül, hogy a nők egyéb alkotó tevékenységhez való jogát bárki is megkérdőjelezné vagy tiltaná.

A házaspárok régi vagy új **lakóhelyükön** is megismerkednek új emberekkel. Fontos, hogy túl a jézusi missziós küldetésükön (emberek egybeszeretése), nyitottak legyenek az ott élő emberek iránt. Főleg a rászorulókhöz (öreg, betegek), de azokhoz is figyelemmel forduljanak, akikkel a kis és nagy gyermekeik révén kerülnek kapcsolatba (játsszóterem, szülői értekezlet stb.). A rájuk fordított figyelem és gondoskodás nem elvesztegetett idő.

Ugyanez vonatkozik a templomi, karitászbeli és **egyéb** ismeretségekre is.

Az idő nagy kincs! Naponta azonban csak 24 óra áll rendelkezésünkre. Aki gazdaságosan akarja felhasználni az idejét, annak naponta **terveznie** kell és **elszámolnia** az idejével. Egyensúlyt és harmóniát csak így teremthet az egyéni, házasi, családi és közösségi életében.

<http://www.bokorportal.hu/jegyseknek.php>

KORPONAI ERZSÉBET

MINDENNAPI KENYERÜNKET...



Nagyon régen tervezem, hogy saját kovászos kenyeret fogok sütni. Idejét nem tudom, de nem most kezdtem nem szeretni a készen kapható kenyeret. Mostanában időm végtelen, de nincs sütőm és a tervben lévő kemence még nem készült el. :D Ráérek, egyszer majd az is meglesz.

Egy kedves ismerősöm megajándékozott jó pár konyhából hiányzó dologgal. Többek között kaptam egy kenyérsütőgépet. Már a kovászkészítést jóval előbb kitanulmányoztam a neten, de azt is tudtam, addig nem kezdek hozzá, amíg nem tudok jó lisztet rendelni. Egy baráti házaspár megajánlotta a rávalót. Az egyik szomszédasszony barátnőm adott a malomból érkezésig egy kevés tönkölybúzalisztet, hogy elkezdhessem a kovász készítését.

A kovász

Sokat olvastam a kovászról. Kérdezősködtem is anyukámtól, más idős emberektől és persze ezt is alaposan tanulmányoztam. Azt hiszem, ez volt az első döbbenetem. A kovász lisztből, vízből áll és a saját házi baktériumaink erjesztik. Voltak vidékek, ahol a kovász nemzedékről-nemzedékre szállt. Nagyon nagy bűn volt, ha valaki hagyta tönkremenni. Nem mindenütt tettek el a kovászból is és az öregtésztából is, de mindkettőt lisztrel elmorzsolták, kiszárították, így papírzacskóban várta a következő kenyérsütést. Ezt hívták a dunántúliak „sütnivalónak”. Ha valamely asszonynak tönkrement, vagy elfelejtett eltenni, akkor mehetett a szomszédba kérni, de az nagy szégyen volt. Innen ered a „nincs sütnivalója” mondásunk, „esztelen” értelmezésben. Végiggondoltam, ha a sütnivalót minden lány vitte a családból, akkor vitte

az őseit is. Minden generáció az előzőre építette a sajátját. A kovász a családi folytonosság volt. Talán ezért is volt „szent” a kenyér és ezért volt életet adó táplálék. Kenyéren és vízen el lehetett élni évekig. Aztán voltak olyan vidékek, ahol a falun belül cserélgették egymással a kovászt. Ez még érdekesebb. Megosztották egymással az életet. Még sokat kell tanulnom erről a jó kovászról. Annyit már tudok, minél régebbi, annál ízesebb a kenyér.

A liszt

Találtam egy malmot, amiről az a hír járja, hogy régi technológiával, adalékanyagok nélkül készítik a lisztet, megváltatják a beszállítókat. Első tapasztalatom szerint (nem volt teljesen pozitív) a lisztnek búza íze van! Nahát, nahát. Nem keserű, nem íztelen. Emlékszem gyerekkoromban, ha elmentünk egy érett búzátábla mellett (sokat kirándultunk), le-letéptünk egy-egy kalászt és rágcsáltuk a búzamatot. Ez még abban az időben volt, amikor tápértéke volt a földnek és a terményeknek. Tudom, milyen íze van a jó búzának. Az öreg molnárok szájukba vettek pár szem gabonát, megrágták és mindent tudtak a minőségéről. Sokat olvastam a lisztről is. Inkább nem írom le milyen adalékanyagokat kevernek bele, már a malomban. Akit érdekel, megtalálja a neten. Aztán, amit soha nem néztem, az a lejárató idő. A liszt egy évig jó. Ugyebár terméstől termésig. Átnéztem az itthon lévő malomipari, boltból vett készletemet és mindent odaadtam állattartó barátainknak, kivéve az epe keserűket, az ment a kukába. Találtam két hónapja vásárolt, de egy éve lejárt lisztet. Még szerencse, hogy nem sok volt itthon. Nem is volt semmi íze. Már tudom, hogy mindig meg kell nézni a lejáratot, otthon pedig megkóstolni, leszitalni és olyan tartóba tenni, amiben nem vesz fel nedvességet, de szellőzik. A friss liszt nem fehér, oxigén hatására idővel fehéredik. Az Alföldön lisztes ládáknak tartották. Még emlékszem, nagyszüleimnél is ilyen volt. A szürke liszt penészes, csak bekeverik és eladják. A kesernyész íze is bedöglött, túlmelegedett, dohos lisztet jelez.

A víz

Már a kovász készítésénél is számít a víz minősége. A csapvíz nem jó. Sem a klór, sem a mész nem jó a kenyérnek. Vagy tisztított víz, vagy natúr ásványvíz a jó, de persze legjobb a forrásvíz, már akinek van olyan a környéken.

A kenyér

Hát erről már most regényt írhatnék. Igyekszem nem tenni. Nem fogok receptet adni, sem technológiát hozzá, mert ami számomra nyilvánvalóvá vált az előbbieket szerint, az az, hogy mindenkinek saját magának kell kidolgoznia a neki megfelelő kenyeret. Három hét intenzív kísérletezés után van egy alapreceptem, egy saját technológiám, egy saját íz világom. (A klasszikus liszt, víz, só összetétel nálam kiegészül egy kis kókuszolajjal,

egy kiskanál cukorral és a vízmennyiség egy részét friss tehéntejből készült gombás aludttejjel helyettesítettem. Ettől nem morzsálódik és egy hét után is tökéletes.) Mindenki, aki megkóstolta, azt mondta, hogy jóízű. Na, igen, a sok kísérlet között volt egy olyan is, amiből senkinek nem adtam, a végén az is állateledel lett. Ennél a darabnál spórolni akartam a kelesztési idővel. A késztermék erősen átértékelte a „ha megdobnak kövel, dobd vissza kenyérral” mondás tartalmát. Ha én ezzel valakit megdobtam volna, az azonnal szörnyethal. :D

Persze még kell egy jó sütő. A kenyérsütő gép mindenre jó, csak kenyérsütésre nem. Sok tapasztalatot elolvastam, mindenki sütőben süti, még akkor is, ha használja, a gépet mondjuk dagasztásra.

A jó kovászos kenyérhez idő kell, odafigyelés és törődés. Ez egy 12-14 órás művelet. Lehet ezzel, azzal gyorsítani (pl. élesztőt raknak hozzá – én nem tettem), de bárhogy kísérleteztem, csak a régi, nagyanyáink időigényes módszere vált be. Nagyon fontos a hőmérséklet. Az ideális kenyér 36 fokon készül. Milyen érdekes! Bizony a bennünket éltető jó baktériumok, amik átalakítják a lisztet és vizet tápláló kenyérré, a mi testhőmérsékletünket kedvelik.

Nem lehet megúszni a cirka egyórás kézi dagasztást. Nem lehet megúszni a kelő tészta jó hőfokon tartását. Régen jól betakarították, meleg helyen tartották, hogy „meg ne fázson” És nem lehet megúszni a jó hőfokú sütést. Jön az a kemence! :D

Tapasztalataim

A kenyér jó ízű, tápláló, melegít, nem terheli az emésztőrendszert, sőt pucolja, egyszóval energiát és életet ad.

Még a legjobb pék sem tudja elkészíteni az én kenyéremet, amit készít az az ő kenyere. A pékségekben készülről már ne is beszéljünk, több benne az adalékanyag, mint a liszt (ami ugye már szintén adalékanyag), gépek készítik, ami számomra azt jelenti, hogy az a gépeknek való.

Egy hét után jelentősen csökkent a szervezetem savassága. Ez megdöbbentő tapasztalat volt.

És végül....

Azon kívül, hogy miközben kísérletezgettem, olvastam, rengeteg gondolatom támadt, kezdtem ráérezni, mitől volt olyan nagyon fontos a kenyér, mint főtáplálék, hogy még az „Úr imájának” is központi mondatává vált, hogy mitől volt „szent”.

Nem hiszek a mai ember gluténérzékenységében, a lisztallergiájában. Annál inkább azt gondolom, hogy az adalékanyagok okozta felhalmozódott mérgeanyagok hatását vetítjük rá. A jó kenyér, amely szertettel, jó alapanyagokkal készül önmagunk és családunk táplálására, soha nem lesz allergizáló, hacsak azért nem mert allergiás vagyok a családomra. :D

2014. augusztus 20.

DRYP

KÖNYVAJÁNLÓ



Régen készültem egy kedvcsináló ajánlót írni Hegedűs Endre zongoraművész beszélgető könyvéről. Közben leperegtek az évek és már a második könyve is két éve jött ki a nyomdából. Könyvesboltban ne is keresse hát senki, esetleg az antikvárium polcain bukkanhat rá. No de mire valók lennének a könyvtárak?

Az első könyv 2004-ben jelent meg, amelyben Ferenczi Andrea beszélget a művésszel Hegedűs a zongoránál címmel. Ezt követte Transzcendens etűdök címmel 2012-ben, akár az előző folytatásaként is, megjelent könyvecske.

Ennek fűlszövegéből idézem: „A múltat – mondják csak akkor érdemes felidézni, ha olyan emlékeket találunk benne, amelyek ma valamivel többet jelentenek. Ilyesmi történt, miközben legutóbbi Hegedűs a zongoránál címmel megjelent hosszabb beszélgetésünket felelevenítettük. Így kerültek elő Hegedűs Endre életének a múltban megalapozott személyes építőköveiből újabbak és friss történetek, koncertélmények, sikerek, dilemmák, küzdelmek, felismerések, rácsodálkozások és szép emberi egymásra találások mellett.”

Mégis számomra a legjobban az a mondata jellemzi, amelyet idén március 15-én a Kossuth díj átvételekor fogalmazott meg: „Isten zenéből és szeretetből gyúrt engem.” A könyvbéli beszélgetések is erről tanúskodnak.



Egy még látható sír a Duna deltájában

Dragomán György:

A FEHÉR KIRÁLY

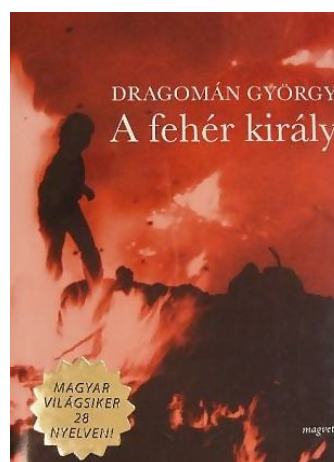
(MAGVETŐ, 2005)

Érdekes módon talákoztam A fehér királlyal: kit érdemes manapság 28 nyelvre lefordítani?...

Dragomán György 1973-ban Marosvásárhelyen született. Szüleivel 1988-ban – a legkritikusabb politikai helyzetben – jöttek át Magyarországra. Angol szakon végzett az ELTE BTK-n. Felesége Szabó T. Anna költő. Két fiúgyermekük van.

Már az első regényében is (*A pusztítás könyve*, 2002) alapproblémaként tűnik fel az erőszak: „Számomra a nagy kérdés mindmáig az, hogy mi a szabadság, mit jelent? És ha van egyáltalán, hogyan működik. A félelem és a szabadság kapcsolata is érdekelt.” (Vigilia, 2012)

A fehér király (2005) fiktív novellafüzér: egy kiskamasz hogyan dolgozza fel, hogy apját – a román diktátura idején – a szeme láttára hurcolják a Duna-csatorna munkatáborába?



„A hatalom pedig pusztító erő, mindenképpen megváltoztatja azt, aki gyakorolja, mégpedig negatívan. Nem bízom a hatalomban, és nem hiszek abban, hogy létezne jóindulatú hatalom. A hatalom minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszik tágítani a lehetőségeit, ezért alapvetően fontos, hogy meglegyenek és működjenek a társadalmi korlátok. Ez folyamatos meccs, küzdelem. Nyilvánvaló, hogy olyan társadalomban szeretnék élni, ahol a hatalom minél jobban korlátozható. Az életben minden viszony hatalmi, ha bemegyek egy hivatalba, ott is ki vagyok szolgáltatva a hivatalnok jó- vagy rosszindulatának. A pénz hatalma pedig ugyanebbe a kategóriába tartozik, és az anyagi kiszolgáltatottság is ugyanolyan rossz, mint bármilyen más hatalomnak való kiszolgáltatottság.” (uo.)

A sikerre való tekintettel a Magyar Rádió „hangos” sorozatban leadta a regényt 2011-ben.

HOLCZER JÓZSEF SP,

PÁLFAY ERZSÉBET

EGY KEZDŐ PEDAGÓGUS IMÁJA

Add meg, Jézusom, hogy leendő diákjaim mindegyikében Téged lássalak: akkor is, ha elkésik az óráról; akkor is, ha a “nagy ő” monogramját farigcsálja a padba; sőt még akkor is, ha rendezetlen vagy “nagyon is jól rendezett” (!) neveltetésénél fogva nem ismer vagy nem is akar megismerni Téged!

Add, ó, Istenem, hogy mire a tanári katedrára kerülök, lelki életemben jelentős haladást érjek el, s így inkább követendő – vagy inkább kissé szerényebben: követhető – jó példával állhassak eléjük, mintsem alapos tudással, felkészültséggel, vagy – esetleg, “jól adminisztrálva magamat” – éppen az előbbi látszatát keltő nagyképű, hangzatos, de mindenképp üres frázisokkal bódítsam el őket!

Uram, belátom, groteszk, hiábavaló dolog lenne Véled perlekednem, sőt: egyenesen hálásnak kell lennem, hogy engemet nem teremtettél nagy lumennek. Te jól tudod, hogy a hasznos és továbbadandó tudományok biztos elsajátításáért naponta keményen meg kell küzdenem önmagammal: restséggel, korlátolt befogadóképességgel. Add, kérlek, hogy mindig megértő legyek azon diákjaim iránt, akikről látom, hogy adottságaik fogyatékosságával talán még az én egykori képességeim árnyékába sem férhetnek!

Adj, Istenem, ugyanakkor alázatot is, hogy sose legyek irigy vagy féltékeny azokra a növendékeimre, akik tehetségükkel jóval felülmúlnak engem! Még csak meg se fordulhasson a fejemben ezeket csellel vagy erőszakkal bosszúból elnyomni, háttérbe szorítani! “A tanítvány nem lehet különb a mesternél” elv, jól tudom, csak az ember és Isten kapcsolatában áll helyt. Add, hogy őszintén örvendhessek diákjaim kiemelkedő sikereinek! És ha eredményeikhez a munkámmal kissé én is hozzájárulhattam: a hála mindig Téged illessen érte, Uram!

Add meg, Uram, hogy tanári-nevelői pályám mindig mentes lehessen a kétszínűségtől, ellentmondásosságtól! Hadd nevelhessem a rám bízottakat mindig szeretetben, igazságosan; hadd vezessem el őket az igaz útra, hogy onnan többé le se térhessenek! Bárcsak a Téged megismerni nem akaró diákjaim közül – tudom, bőven lesz ilyen is! – jó néhányat megmenthetnék számodra! De legalább Igéd szüntelen hirdetésével és személyes példával annyit elérhetnék, hogy elkezdjenek keresni Téged! Ha pedig csak egy tanítványom is akad, aki elmondhatja: éppen nekem köszönheti, hogy pap vagy szerzetes lesz: a Te különleges kegyelmedként ünneplhessem azt aényt!

Nem szűnök meg, ó, Istenem, naponta azért imádkozni Hozzád: adj, Uram, szeretetre vágyó és szeretetre méltó diákokat, akiket “hitre - tudásra - szép életre - jóra” okítsak-neveljek; adj fogékony, zsenge lelkeket, hogy Országodba elvezessem őket! Ámen.

(1973)

BECSÜLJÜK MEG A TANÁROKAT!

„A szülők is idegesek, és nem tudják már mire való volna az iskola. Azt várják tőle, hogy a kész tudásanyagot a gyerek fejébe beletegyék, amivel majd bejut az egyetemre. Holott minden gyereket arra kellene megtanítani, hogy a saját helyzetéből, tehetségéből kiindulva, gondolkodni tanuljon meg.” Karácsonyi beszélgetésünk Jelenits István atyával iskoláról, tanár-diák konfliktusokról, nevelésről.



Mit jelentett Önnek az iskola?

Az én kamaszkorom a háborúra esett. Nagyváradon éltünk, édesapám tisztviselő volt, és amikor néhány kézipoggyással el kellett menekülnünk, a hátam mögött ottmaradt a gyerekkorom. Budapesten rátaláltam a piarista iskolára, és abban egy új otthonra, olyan környezetre ahol jól éreztem magam. Az akkori háborús időben, abban az élethelyzetben a gyerekek számára többet jelentett maga az iskola, mint bármikor máskor. Mi minden megpróbáltatást közösen viseltünk, az iskola, mint egy tágabb család szerepelt az életünkben. Nem voltak gazdag szórakozási lehetőségeink, nem volt élménykínálata a világnak, minden, ami eljutott hozzánk, az az iskola által jött el, és mi az osztálytársainkkal együtt fedeztük fel a világot.

Miképpen indult el a piarista tanári pályafutása?

Mivel én jó tanuló voltam, az osztályfőnököm egy színész gyerekhez beajánlott korrepetitornak. Valamiért az iskola nem tudta érdekeltté tenni ezt a fiút a tanulásban, és ez nekem sikerült. Közösen végeztük a feladatokat sikerrel és ebben nagyon sok örömet leltem. Aztán később a cserkészletben is feladatok nyíltak számomra, akkor alakult ki bennem az, hogy úgy látszik, én tudok tanítani, szót értek a fiatalokkal. A piarista lét nem egyszerűen vizsgákra készíti fel a gyerekeket, hanem igyekszik a világban is eligazítani őket.

A piarista oktatás a műveltebb családok gyerekei számára a mai napig egy szűkebb oktatási körből egy tágabb kilátást nyújt a világ dolgaira.

Igen, és mindenhol ezt kellene követni. Nem csupán teljesítmények elé állítani, mert nem akadályverseny az élet, ahol le kell küzdenem az újra és újra elém rakott

akadályokat, hanem egy világ vesz körül, amiben azt kell éreznem, hogy amit kapok, az igaz életté válik bennem. Az iskolának ezt a szerepét kellene visszahozni.

Ebben a felfogásban mi a tanár feladata?

A tanárnak is másképpen kellene orientálódni. Nem csak egy feladatra kap megbízást, hanem gondolkodni, meg problémákat felismerni kell megtanítania a gyermeket. Persze a mai iskola egyik nehézsége, hogy nagyon sok információs eszköz áll a gyerek rendelkezésére, amivel megtanul bánni, és ha elunja, egy másik dologgal kezd foglalkozni. Nem tanul meg figyelni, és az iskolában pedig ez az egyik legfontosabb dolog. Azt is be kellene látnia, hogy ha lemegy a 45 perc, utána ezzel nincs vége, hanem ha ezzel foglalkozik, akkor ezáltal gyarapszik, gazdagodik. Ennek a tapasztalatát kell megadnunk.

Mivel tudja a szülő segíteni a gyereket?

A szülő nem azzal tud segíteni, hogy pusztán ellenőrzi a gyerek leckéjét vagy megcsinálja helyette. Legyen inkább kíváncsi arra, hogy most mit és hogyan tanít az iskola, így tudja felkelteni a gyerek érdeklődését. Fel lehet jutni egy hegyre autóbusszal is gyorsan, és könnyen, fáradság nélkül. De mennyivel nagyobb élmény lassan, fáradságos módon feljutni, és ott körülnézni boldogan, hogy meghódítottam egy csúcsot. Aztán a szülő az iskolát partnernek tekintse, és ne valamilyen jó jegyet várjon a tanártól. Mert a gyerekek nem jegyre van szüksége, hanem élő tudásra.

A szülői házzal való együttműködés is nehezített.

A szülők is idegesek, és nem tudják már mire való volna az iskola. Azt várják tőle, hogy a kész tudásanyagot a gyerek fejébe beletegyék, amivel majd bejut az egyetemre. Holott minden gyereket arra kellene megtanítani, hogy a saját helyzetéből, tehetségéből kiindulva, gondolkodni tanuljon meg, és valamiféle érdeklődéssel és bizalommal tekintsem szét, azok között a szellemi értékek között, amiket az iskola számára felkínál és hozzáférhetővé tesz.

Van szerepe a családi életre nevelésben?

A tanárnak a családot magát is segíteni kell a nevelésben. Ehhez a szülőknek is nagyobb megértéssel kell a tanárhoz fordulniuk, hogy ne csak a gyereket bízva az iskolára, hanem maga a családfő is bizalommal forduljon hozzá. Hisz mégis csak ő tud többet a pedagógiáról, ezt tanulta, ez a szakmája. Ezt az atmoszférát kellene visszaadnunk, ahogy mondta Kosztolányi: „Tanár az én apám, az emberek apja.” Fontos lenne, hogy a tanárnak ez a fajta becsülete, a közmeggyőződésben, közszemléletben visszaálljon. Közösen neveljük a jövő nemzedékét, és a gyerek sok esetben többet van a tanárral, mint a saját otthonában.

Divat ma beszélni az esélyegyenlőségről, toleranciáról.

Amikor azt mondjuk esélyegyenlőség, sportnyelven szólva nem azt jelenti, hogy mindenki egyforma méretű cipőben fut. Hanem attól esélyegyenlőség, hogy mindenki olyan cipőt hord, amekkora lába van. Nem

tűnnek el a társadalmi egyenlőtlenségek akkor, ha ugyanazok elé a feladatok elé állítjuk az otthon elhanyagolt gyereket, és az otthon is inspiratív szellemi környezetben nevelkedőt. Csakis attól, hogy másképpen foglalkozunk az egyikkel és a másikkal is. Ma az általános iskolában minden harmadik gyermek nem tud rendesen olvasni. Kell a türelem is, de a gyerekek is érezni kell, hogy neki itt meg kell állni a helyét. Össze kell szednie magát, és igyekeznie kell.

Egyre több a tanár-gyerek konfliktus.

A magam számára nagyon sokat segített, hogy nem csak az órán találkoztam a diákokkal. Az nagyon jó, ha a tanár elmegy velük kirándulni, együtt főznek, vagy beszélgetnek a világ aktuális kérdéseiről és a tanár úgymond emberi illetékességét is megtapasztalják a gyerekek. Ettől kezdve egész más módon fordulnak hozzá. Aztán én például kíváncsi voltam a családokra is, és ezt mindig baráti gesztusként fogták fel, nem pedig valami hatósági dolognak, ha meglátogattam őket. Még az is belefér, hogy a folyosón egy diák a pedagógusával magánbeszélgetést folytasson. Például amikor kibeszélik a hétvégi focimeccset. Ezek fontosak, hogy ne egy szerepnek feleljen meg, álarcot meg sosem szabad felöltöteni a diákok előtt.

Arról panaszkodnak a gyerekek, hogy a legtöbb óra unalmas.

Nyitottnak kell lenni a gyerekekre. A gyakorlott tanár folyamatosan kontaktust tart velük, és észre veszi ha unják, akkor gyorsabban lép tovább. Vagy megkérdezi őket valamiről és egy együtt gondolkodás alakul ki tanár és diák között. Aztán a tanárnak lélekjelenléte kell, hogy legyen. Találja fel magát, és azzal a lazasággal kell bemennie egy osztályterembe, hogy nem feltétlenül azt fogom csinálni, amit elterveztem. Lehet, hogy el kell engedjem majd a terveimet. Meg sokan elkészítik az előadásukat, kivetítik és ettől kezdve a rabjává válnak. Itt már nem kell gondolkodni, csak a saját ábráját, rajzát magyarázni. Pedig nem a rajzot kell magyaráznia, hanem magát a dolgot. Én a mai napig, az egyetemen írok a táblára, felfirkálok valamit és a pillanat diktálja hogyan alakul az óra. Nálam a verbális kommunikáción van a lényeg, és a vizualitásnak alárendelt szerepe van. Ez persze legfőképpen a humán tárgyakra vonatkozik.

Mit tart tanári pályája igazi küldetésének?

A legfontosabb az oktatás és nevelés együttes viszonya. Ahogy a Katolikus Nevelés Kongregációja még 1977-ben Rómában megfogalmazta: „Az iskola hely, ahol az ember a műveltség rendszeres és kritikus elsajátítása közben EMBERRÉ VÁLIK.” Suttymban válunk emberré, és ez fontos, hogy nem frontálisan történik, hanem együtt dolgozunk. Van egy közös kaland, a világ megismerése, és közben élményeket szerzünk, vállon veregetjük vagy megrézfáljuk egymást, de dolgozunk.

WASS ALBERT

MESE AZ ERDŐRŐL



Tudnod kell, kedvesem, hogy amikor a Jóisten a világot megteremtette, és már mindennel készen volt, összehívta négy legkedvesebb angyalát, hogy szétossza közöttük a világ kincseit. Az igazi kincseket.

Egyiknek a jóságot adta, hogy szálljon vele az emberek közé, és mindenkinek a szívébe tegyen egy kis darabkát.

A másodiknak a szeretetet adta, s a harmadiknak a békességet. Az angyalok pedig leszálltak a kincsekkel a földre.

Odamentek sorra minden emberhez. Az emberek azonban lezárták szíveiket nagy, súlyos lakatokkal. Gyűlölet, irigység, rosszindulat, kapzsiság őrizték a lakatokat. Isten angyalai hiába mentek egyiktől a másikig, a szívek nem nyíltak meg, s ők nem tehették beléjük a Jóisten ajándékait. A Jóisten pedig, aki mindent lát, látta ezt is és nagyon elszomorodott. Mert tudta, hogy baj lesz ebből. Háborúság, nyomor és pusztulás. Gyűlölet lakozik majd az emberek házaiban és jajgatástól lesz hangos a föld.

S ahogy a Jóisten ott szomorkodott, egyszerre csak elébe lépett a negyedik angyal, akiről bizony meg is feledkezett volt, és ezt mondta:

– Hallgass meg engem, édes, jó Istenem! Lám, odaadtad angyaltársaimnak a jóságot, meg a szeretetet, meg a békességet, de ők bizony nem érnek velük semmit, amíg az emberek szíve zárva marad. Add nekem az erdőket, és én majd megnyitom velük az emberek szívéit!

A Jóisten rácsodálkozott a kicsi angyalra, de aztán elmosolyodott, és ez a mosolygás olyan volt, mint amikor a nap fénye átragyog a felhőkön.

– Próbáld meg, lelkecském, – mondta kedvesen a Jóisten, ahogy kívánod, neked adom az erdőket.

Azon a régi napon tehát Isten angyala lejött, hogy megszépítse az erdőt.

Kacagtak a fák, a virágok és a rétek. Kacagtak a manók és a tündérek, és fent a szikla tetején.

Csak öreg Csönd bácsi nem kacagott, hanem megrázta bosszúsan hosszú zuzmószakállát, úgy, hogy a

kicsi csigák alig tudtak megkapaszkodni benne. Összehúzta köpenyét és messzire elhúzódott onnan, be az erdők legsötétebb mélyébe, mohos fák és még mohosabb sziklák közé.

– Így na, – mondotta elégedetten az angyal, mert tetszett neki, hogy az erdő megéledt. – Így na, most már rendben van minden.

Az erdő pedig élni kezdett. Úgy éppen, ahogy most is él. A szellő, akit ruhája ráncaiból rázott elő az angyal, járta a fákat, és a fák suttogva beszélgettek egymással. Úgy mint ma is, éppen úgy. Vén fák odvában, sziklák üregeiben, bozótok sűrűjében matattak a manók, s tanították az állatokat mindarra, amit tudni jó és hasznos. Mint ma is, éppen úgy. Tisztásokon, rejtett nyiladékok napfoltjain virágok nyíltak, s minden virágban egy tündérke lakott, hogy minden madár idejében megtanulja a maga dallamát, és senki az erdőben mérges bogyót ne egyék. Énekeltek, füttyörésztek, csiviteltek a madarak, mesélt a forrás. A Visszhang pedig ült a sziklán halványkék ruhában, és lógatta a lábát. Akárcsak ma, éppen úgy.

Az angyal pedig látta, hogy szép az erdő, és elindult, hogy megkeresse három társát: a Jóság angyalát, a Szeretet angyalát és a Békesség angyalát.

– Gyertek, – mondta nekik, az erdő majd megnyitja az emberek szívéit, és ti elhelyezhetitek benne a magatok kincseit.

Bevitte őket az erdő mélyébe, ott a legszebb tisztásra, amit azóta is Angyalok Tisztásának neveznek. Ott megpihentek és várták az embereket.

Jött az első. De hiába daloltak a madarak, hiába virágoztak a virágok, hiába suttogtak a fák, és hiába mesélte legszebb meséit a forrás, az ember nem látott és nem hallott meg mindebből semmit. Fejszét fogott, levágott egy fát, és elment vele. Szíve nem nyílt meg egyetlen pillanatra se. Rontó-ember volt.

Az angyalok nagyon elszomorodtak, amikor látták, hogy hiába szép az erdő, a rontó-ember nem látott meg belőle semmit. Megsíratták a szerencsétlent, amikor elment zárt szívvel, hidegen. Ez volt az első harmat a földön. Az estéli harmat. Angyalok könnye.

Aztán jött a második ember. Jött, de ő se látott meg semmit az erdőből. Vakon és süketen haladt a maga útján, fejét lehajtva hordta, és száraz rőzsét gyűjtött. Száraz ágakat keresett csupán az élő, csodaszép erdőben. Az ő szíve se nyílt meg. Jött és elment. Gyűjtő-ember volt, közönyös ember. Az angyalok megsíratták őt is, még jobban, mint az elsőt. És ez volt a második harmat az erdőn. A hajnali harmat.

Búsan álltak az angyalok a tisztás közepén, és sírtak. Sírták az embereket, akik nem látják meg a szépet. Sírtak a fák is, sírt a szellő, a virágok, a tündérek a virágokban. A patak is sírt, a csönd is sírt.

És ekkor jött a harmadik ember. Jött, megállt a tisztás szélén, és meghallotta sírni az erdőt. Meglátta a virágokat, a fákat. Meghallotta a csermelyt. És halkán mondta:

– Istenem, milyen szép...

És abban a pillanatban lehullt a szívéből egy nagy, rozsdás lakat.

Akkor kelt a nap. Kacagó sugarai aranycsikókon nyargalták végig a fák tetejét. Szempillantás alatt felszáradt a harmat, szétfoszlottak a ködök. Ragyogott a kék ég, csillogtak a fűszálak. Egy sárgarigó felröppent a legmagasabb fenyő tetejére, és vidámat, nagyot füttyentett.

És erre egyszerre megszólalt minden madár. Kacagtak a virágok, és kacagott a patak. Tündérek táncoltak a fák alatt, bukfencet vetettek örömben a manók. A szellő megcsiklandozta a fák leveleit, és fent a sziklán tavaszillatú madárdalokat énekelt a visszhang.

– Milyen szép! – mondta még egyszer az ember.

Az angyalok pedig odaléptek hozzá, egyenként, lábujjhegyen és nyitott szívébe beletették a kincseket. A jóságot, a szeretetet és a békességet. Magasan, fönt az égből, fehér felhőtutajon a Jóisten ült, maga. És álmosolygott a földre.

– Így volt ez bizony, lelkecském, s így van azóta is. Háromféle ember él a világon: a rontó-ember, a gyűjtő-ember és a látó-ember. Te látó-ember leszel, ugye?

Amikor az erdőre kimégy, figyelve lépj, és lábujjhegyen. Mihelyt a fák alá belépsz, és felrebben előtted egy rigó: akkor már tudnod kell, hogy az erdő észrevett.

Ha megállsz egy pillanatra, hallani fogod a szellőt, ahogy a fák között tovaoson. Te már tudod, hogy ezt a szellőt is az angyal rázta elő, köpenye ráncaiból. Ha jól figyelsz, a manókat is hallhatod: surrannak, matatnak itt-ott a sűrűben. Sok dolguk van, igyekezniük kell.

A virágokat is láthatod majd, és minden virág kelyhéből egy tündér les rád. Figyelik, hogy rontó-ember vagy-e? Azoktól félnek.

De te látó-ember leszel, és a tündérek ezt hamar felismerik. Kiülnek a virágok szirmaira, és kedvesen rád kacagnak. De akkor már a patakot is meghallod, ahogy neked mesél, csodálatos meséket az erdőről.

Csönd bácsi, az öreg, ő csak a fák közül, vagy egy szikla mögül les reád.

Kacagsz vagy énekelsz? A napsütötte sziklacsúcsra egy kék ruhás lányka ül, lábait lógatja, és hangodra vidáman visszakacag. Te már ismered őt is ebből a meséből. Csönd bácsi nagyobbik leánya, Visszhang a neve.

Haladj bátran, egyre mélyebben az erdő közé. A fák alatt láthatod a harmatot, ahogy megcsillan a fűszálak hegyén. Jusson eszedbe, hogy angyalok könnye ez. Angyaloké, akik sokat sírnak még ma is, mert annyi embernek zárva marad a szíve a szép előtt.

De miattad nem sírnak már. Mosolyognak, amikor jönni látnak. Mosolyognak a fák is. A virágok legszebb ruhájukat öltik magukra, és megdobálnak láthatatlan puha illat-labdáikkal. Minden olyan szép, puha, és illatos körülöttem, minden olyan tiszta és barátságos. Csak haladsz az erdőn át és arra gondolsz, hogy szép. A virágok, ahogy nyílnak. A fák, ahogy egymás közt suttogva beszélgetnek. A forrás, ahogy csobog. A madarak, ahogy

dalolva, füttyörészve, csivítelve szökdösnek ágról-ágra. A mókások, a nyulacsákák, minden. Csak haladsz csendesen, gyönyörködve, céltalanul, s egyszerre csak kilépsz az Angyalok Tisztására.

Nem is tudod, hogy ez az, mivel az angyalokat nem láthatja a szemed. Csak annyit látsz, csak annyit érzel, hogy csodálatosan szép

És megállsz. És abban a pillanatban megnyílik a szíved, és az angyalok észrevétlenül melléd lépnek, egyenként, lábujjhegyen, és belerakják kincseiket a szívedbe.

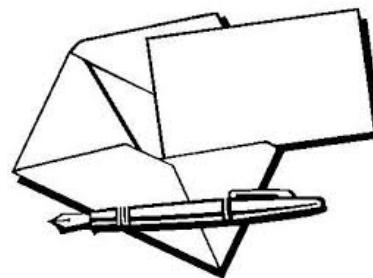
A legnagyobb kincseket, amiket ember számára teremtett az Isten. A jóságot, a szeretetet és a békességet.

Te minderről semmit nem tudsz akkor. Csak annyit hallasz, hogy a madarak nagyon szépen énekelnek, körülöttem, és a patak nagyon szépen mesél. Csak annyit látsz, hogy nagyon szép az erdő. A fák, a virágok, a fű, a moha, a magas kék ég és rajta nagy, csillogóan fehér felhő, amelyiken a Jóisten ül és jóságosan álmosolyog.

Csak amikor visszatérsz újra az emberek közé, a rontó-emberek és a gyűjtő-emberek közé, és hiába gonoszok hozzád, te mégis jóval viszonzod gonoszságukat, szeretettel vagy mindenki iránt, és az élet legsúlyosabb perceiben is derű és békesség van a homlokodon.

Csak akkor látják meg rajtad, hogy az Angyalok Tisztásán jártál, kedvesem.

OLVASÓI LEVÉL



„Bizonyos kozmológiák előszeretettel alkalmazzák a véletlenszerűség kategóriáját. Gyakorlatilag olyan meghatározásban, hogy a világ keletkezése úgymond a véletlenek kiszámíthatatlan sorozata. Hasonlással élve, a mozsárban összetört zsebórát véletlenszerűen addig rázogatjuk, míg újra ketyegő szerkezetté nem áll össze. Hasonlóval már találkoztunk a darwinizmus kapcsán, ott egy-egy ilyen rázogatás neve: mutáció. Természetesen a világmindenség alaposabb megismerése, megsejtése során kikövetkeztethető, megérezhető, hogy bizony itt tudatosságról, egyfajta isteni szükségszerűségről lehet szó. A élet létrejöttének magyarázata a véletlenszerűséggel a lehető legnagyobb mérvű istenkáromlás.”

(FARAGÓ FERENC SZÜKSÉGSZERŰ-E A VÉLETLEN, AVAGY VÉLETLEN-E A SZÜKSÉGSZERŰSÉG? KOINÓNIA 2014. 08 – 09.)

Kedves Szerkesztőség! Az alaposabb vizsgálat azt mutatja, hogy az önmagukat többé-kevésbé hibátlanul másoló szerkezetek esetében információ marad meg, sőt információ szaporodik föl, mégpedig arra vonatkozóan, hogy az adott körülmények között milyen módon lehet az információ-átörökítést jobban biztosítani. Éppen ez a természetes szelekció lényege. (Mivel a következőkben már ilyen túlélő okostojások versenyeznek egymással, ezért hosszú idő alatt tényleg egészen mesterként tűnő óraszerkezetek is kiadódnak, de nem egy összetört órából, hanem más működő szerkezetekből, és nem rázogatással, hanem újabb és újabb spontán szelekciókkal és sok-sok generáció után.)

Saját vizsgálataim azt mutatják, hogy információ-felhalmozódás már a teljes másolódást közvetlenül megelőző szakaszban is lehetséges: ha valami még nem tud eléggé hatékonyan szaporodni ahhoz, hogy bármeddig legyenek utódai - de ameddig még él a vonala, addig vannak újabb lehetőségei arra, hogy véletlen mutációkkal átlendüljön abba a sávba, ahol az inkluzív fitnessz (utódainak, unokáinak és dédunokáinak... együttes száma) nagyobb, mint 1. Az ilyen klón azután konkurrenciáján megállíthatatlanul elszaporodik. Ezért van ma a Földön minden élőlénynek lényegében azonos DNS-szótára.

A jelenséget számítógéppel modelleztem, és egy olyan erkölcsi tanmesét is kerekítettem belőle, hogy még a BTV-re is érdemesnek találtam feltenni.

Dóry István

Kedves Szerkesztőség! Hát nem akármilyen egy szám ez. Ha csak a szerzőket nézem, már az sem akármilyen -:) Ez a szabadság kérdése - már említette F. Feri a találkozásunkkor is, hogy foglalkoztatja - nagyon fontos kérdés. Nekem sokat segített ebben az, ahogyan Gurdjieff Uszpenzkynek elmagyarázta, vagy száz éve. A tudás, a kozmoszok tanával kezdődik - mondta, és utána rajzolt egy móricka-ábrát hét koncentrikus körrel. A legkülsőhöz az Abszolútót írta, a legbelsőhöz pedig a mikrobát, vagy sejtet. A sejt körét magába foglalja az ember köre, míg sorra jönnek utána a Föld, a Naprendszer, a tejút és a galaxisok összessége (száz éve!!!). Pontos szabálynak írta le, hogy mindegyik úgy aránylik a felette lévőhöz, mint nulla a végtelenhez. Egy egészen külön kérdésként kezelte a szerves élet és az ember kérdését ezen belül. Amikor ezt nemcsak értettem, hanem saját bőrömön meg is éreztem, akkor értettem meg igazán mit is jelent a szabadság kérdése, aminek oly nagy jelentőséget tulajdonítunk. Van is neki, de egyrészt ezen belül, másrészt egy ettől független hatás vonzásában. Szóval csak azt akarom ezzel mondani, hogy ez egy sokkal nagyobb perspektívát kívánó kérdés. Erre Feri is, Tibor is és András is utaltok a cikkeitekben (a véletlen, a sors, a tudatosság kérdései kapcsán). Mellékelek egy kis

részletet a fenti könyvből, ami a befolyások - a szabad akaratot befolyásoló hatások - kérdését fejtegeti. Neked, Feri, Hamvason „nevelkedettnék” valószínűleg ismerős lesz a leírás pl. a Vizöntőből. Még egyszer köszönöm a szerkesztőbizottságnak a számot és a tartalmát is. Üdvözzel:

Farkas Pista

Az életben az ember a véletlen törvényei alatt él és még két más, szintén a véletlen által irányított befolyás alatt.

Az első fajta befolyások az életben jönnek létre, vagy magától az élettől. A fajok befolyásai, nemzetek, országok, éghajlatok, család, oktatás, társadalom, hivatás, szabályok és szokások, gazdagság, nyomorúság, divatos ideák, és sok más. A második fajta befolyások ezen az életen kívülről jöttek, az emberiség belső, vagyis ezotérikus köréből - más szóval más törvények alatt jöttek létre, bár a Földön. Ezek a befolyások elsősorban abban különböznek az elsőktől, hogy eredetükben tudatosak. Ez azt jelenti, hogy ezeket tudatosan hozták létre, tudatos emberek, egy meghatározott célból. Az ilyenféle befolyások általában doktrínák, vagy tanítások formáit veszik fel, vagy filozófiai rendszereket, művészeti alkotásokat, és így tovább.

Ezek meghatározott céllal vannak az életbe vetve és keverednek az első fajta befolyásokkal. De nem szabad elfelejteni, hogy ezek a befolyások csak eredetükben tudatosak. Az élet forgatagába jutva a véletlen általános törvénye alá esnek és mechanikusan kezdenek hatni, vagyis hatással lehetnek bizonyos emberekre, vagy nem; elérhetik őket, vagy nem. Mivel a második fajta befolyások az életben a továbbítás és a magyarázatok következtében mindenféle változásokon és módosításokon mennek keresztül, első fajta befolyások lesznek belőlük, vagyis azokkal egy bizonyos mértékig összekeverednek.

Ha gondolkodunk ezen, látni fogjuk, hogy nem nehéz megkülönböztetnünk az élet által létrehozott hatásokat azoktól, melyeknek forrása az életen kívül van. Felsorolni, katalogizálni egyiket is, másikat is lehetetlen. Ezt érteni kell, mert minden ennek az értésétől függ. Arról beszélünk, hol kezdődik az út. Az út kezdete pontosan az értéstől függ, vagyis képességüinktől a két befolyást megkülönböztetni. Természetesen ezek megosztása egyenlőtlen. Az egyik ember többet kap azokból a befolyásokból, melyek forrása az életen kívül van, a másik kevesebbet, a harmadik majdnem teljesen elszigetelt tőlük. De ezen nem lehet segíteni. Ez már a sors. Általánosságban beszélve, ha az átlagembert és az átlag körülményeket vesszük, mivel a körülmények többé-kevésbé mindenki számára ugyanazok, mondhatjuk, hogy a nehézségek is mindenki számára egyformák. A nehézség a kétfajta befolyás szétválasztásában rejlik. Ha az ember, amikor megkapja, nem választja szét őket, azaz nem látja, vagy nem érzi a különbséget köztük, akkor hatásaik sem külön-

nülnek el, azaz ugyanúgy fognak hatni, ugyanazon a szinten és ugyanazt az eredményt adják. De ha az ember ezeket a befolyásokat felvéve elkezd megkülönböztetni őket és elkülöníti azokat a befolyásokat, amelyeket nem az életben teremtettek, akkor a szétválasztás fokozatosan könnyebbé válik és egy bizonyos idő után nem téveszti össze ezeket a mindennapi élet befolyásaival.

Az életen kívül álló forrásból eredő befolyások eredményei összegyűlnek benne, együtt emlékszik ezekre, együtt érzi ezeket. Ezek egy bizonyos egységet kezdenek kialakítani benne. Az ember nem fogja fel világosan, hogy miről van szó, nem látja sem a rendjét, sem a módját, vagy ha megpróbálja önmagának megmagyarázni, azt rosszul csinálja. De a lényeg az, hogy ezeknek a befolyásoknak az eredményei összegyűlve fokozatosan egy bizonyos mágneses központot alakítanak ki benne, mely önmaga kezdi magához vonzani a vele rokon befolyásokat és így növekszik. Ha a mágneses központ kellő táplálékot kap, és ha nincs túl erős ellenállás az ember személyiségének másik oldalairól, melyek az életben kialakult befolyások eredményei, akkor a mágneses központ elkezd befolyásolni az ember általános orientációját, kényszeríti, hogy megforduljon és egy bizonyos irányba induljon. Amikor a mágneses központ elérte a megfelelő erőt és fejlettséget, az ember már érti az út ideáját és elkezd azt keresni. Az útkeresés évekig tarthat és talán sehová sem vezet. Ez a feltételektől, körülményektől, a mágneses központ erejétől és a belső hajlamok irányától függ, amelyek nem érdekeltek ebben a kutatásban és így eltéríthetik az embert céljától pont abban a pillanatban, amikor az út megtalálásának lehetősége megjelenik.

Ha a mágneses központ helyesen működik és ha az ember igazán kutat, vagy ha még nem is kutat aktívan, csak helyesen érez, találkozhat egy másik emberrel, aki ismeri az utat, vagy aki közvetlenül vagy más embereken keresztül kapcsolatban van egy központtal, mely a véletlen törvényein kívül áll, ahonnan azok az ideák erednek, melyek a mágneses központot megteremtik.

Ez esetben ismét sok lehetőség van. De erről később lesz szó. Pillanatnyilag képzeljük el, hogy találkozott egy emberrel, aki igazán ismeri az utat és kész neki segíteni. Ez az ember a mágneses központján keresztül tud rá hatni. És aztán, ezen a ponton, az ember szabaddá teszi magát a véletlen törvénye alól. Ez az, amit meg kell érteni. Annak az embernek a befolyása, aki ismeri az utat arra, aki azt nem ismeri, egy különleges fajta befolyás; először is abban különbözik az első kettőtől, hogy ez egy közvetlen befolyás és másodsorban abban, hogy tudatos. A második fajta befolyások, amik a mágneses központot teremtik meg, eredetükben tudatosak, de aztán az élet forgatagába vannak dobva, ahol az élet által létrehozott befolyásokkal keverednek össze és így ezek is a véletlen törvénye alá esnek. A harmadik fajta befolyások soha nincsenek alávetve a véletlen törvényének; azok a véletlen törvényétől teljesen függetlenek, és működésük is azon kívül áll. A második fajta befolyások terjedhetnek a könyveken, filozófiai rendszereken, rituálékon keresztül.

A harmadik fajta befolyások csak az egyik embertől a másikig, közvetlenül terjedhetnek, vagyis szóbeli továbbadással.

Azt a pillanatot, amikor egy ember, aki az utat keresi, találkozik azzal az emberrel, aki azt ismeri, az első küszöbnek, vagy első lépcsőnek hívják. Ettől az első küszöbtől egy lépcsősor indul. Az 'élet' és az 'út' között van a lépcsősor. Csak ezen a 'lépcsőn' végigmenve lehet az 'útra' lépni. Ráadásul az ember csak a vezetője segítségével tud felmenni a lépcsőn, egyedül nem. Az út csak a lépcsősor végénél kezdődik, vagyis a lépcső utolsó foka után, az általános életnél sokkal magasabb szinten.

Ezért lehetetlen válaszolni a kérdésre: hol kezdődik az út? Az út valami olyannal kezdődik, ami egyáltalán nem az életben van, hogy lehetne akkor megjelölni a kezdetét. Néha azt mondják, hogy a lépcsőn felfelé haladva az ember semmiben sem biztos, mindenben kételkedhet, saját erejében, hogy helyes-e, amit csinál, a vezetőben, annak tudásában és képességeiben. Ugyanakkor, amit elért, nagyon bizonytalan; még ha jó magasra fel is ment a lépcsőn, minden pillanatban leeshet és előről kell kezdenie. De amikor átlépte az utolsó küszöböt és rátért az útra, mindez megváltozik. Először is minden kétsége megszűnik, ha volt, a vezetőjében és ugyanakkor sokkal kevésbé lesz szüksége a vezetőre, mint azelőtt. Sok tekintetben még független is lehet, mert tudja, merre megy. Továbbá már nem vesztheti el olyan könnyen munkája eredményeit, és már nem tud visszaesni az általános élet nivójára. Még ha el is hagyja az utat, képtelen visszakerülni a kezdőpontra.

Kedves F. Feri és F. Pista!

A szabadság kiteljesedése, ill. a szabad akarat működésének modellje erősen kapcsolódik Pista cikkéhez (fizikai modelljéhez) - anélkül, hogy erről beszéltünk volna.

A lézeres hasonlatot nagyon találónak érzem, ez nem csak a vallásosság feltételeinek és terjedésének szemléletes modellje, hanem az esetleges csökkenését is képes szemléltetni.

Érdekes, hogy a fotonok bozonok, ezekre jellemző, hogy nagyon „szívesen” veszik fel ugyanazt az állapotot SOKAN, de vannak másféle részecskék is pl. fermionok, ezekre jellemző, hogy ugyanazt az állapotot csak EGY részecske veheti fel.

Mi van, ha a társadalomban nem csak bozon-szerű képződmények, hanem fermion-szerű képződmények is vannak, azaz „sorban állnak” az energiáért? Ezt és a kapcsolódó dolgokat majd bővebben is kifejtem. Üdv.:

Végh András